Buddhan elämäntarina

Chogyu Takayama

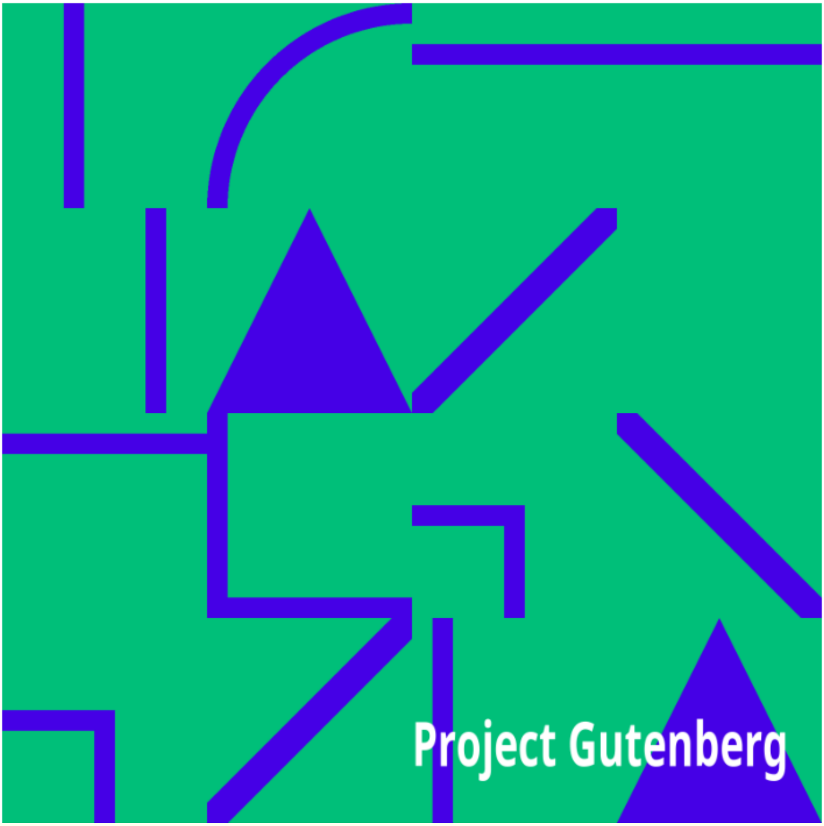

The Project Gutenberg eBook of Buddhan elämäntarina

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Buddhan elämäntarina

Author: Chogyu Takayama

Translator: Alfred Rikard Wellroos

Release date: November 27, 2024 [eBook #74808]

Language: Finnish

Original publication: Helsinki: Otava, 1904

Credits: Jari Koivisto

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK BUDDHAN ELÄMÄNTARINA ***

language: Finnish

BUDDHAN ELÄMÄNTARINA

Kirj.

S. Takajama

Japanin kielestä suomentanut

Alfred R. Wellroos

Helsingissä, Kustannusosakeyhtiö Otava, 1904.

SISÄLLYS:

Suomentajan alkulause.
I. Johdanto.
II. Buddhan syntymä
III. Hovielämä
IV. Kolme kärsimystä
V. Buddhan päätös
VI. Buddhan linnasta lähtö.
VII. Tjanna ja Kantaka
VIII. Buddha autuuden tietä oppimassa.
IX. Araara-erakko
X. Herääminen
XI. Buddhan saarna
XII. Buddha Udsjagrivassa
XIII. Isän ja pojan kohtaaminen
XIV. Neljästoista luku. Buddhan kuolema.
XV. Loppulause

Suomentajan alkulause.

Mailma rupee nykyään käymään pieneksi. Hyvät kulkuneuvot lähentävät kaukaisetkin kansat toistensa naapureiksi. Maapallomme muodostuu yhä enemmän eläväksi, hermoilla varustetuksi ruumiiksi. Mitä yhdessä maassa tapahtuu, se sähkön avulla, langalla ja langatta, kohta kaikkialla tiedetään. Kiinan tuhatpenikulmainen muurikaan ei enää kykene sitä muista maista eristämään.

Nyt on mailmassa eläjien vaikea pysyä toisistaan tietämättä. Kaitselmus on havainnut hetken tulleen, jolloin heidät on

johdettava toisiinsa tutustumaan ja kaikki Hänen antamansa lahjat yhteisiksi tekemään.

Seurauksena tästä on erinomainen vilkkaus sekä aatteen että aineen mailmassa. Markkinoillamme tapaamme idän ja lännen tuotteita toistensa rinnalla. Europalainen sivistys luo uusiksi kokonaisia valtakuntia, kuten Japanin, idässä. Monilukuinen lähetyssaarnaajaparvi levittää Jee suksen oppia kautta koko mailman. Mutta samalla ilmenee itämaisen pakanuuden vaikutus monella tavoin kristikunnassa. Muutamat viisausopin ja uskonnon oppisuunnat sitä selvästi osoittavat.

Mailman-lopun merkkejä tässä moni näkee. Varmaa ainakin on, että jotakin uutta on syntymässä, sillä Jumalan voimat ovat liikkeellä. Mutta synnytystuskat ovat vaikeita. Epäilys valtaa monen mielen, ja sydämen rauha on usealta rikkunut. Mahtavat voimat tempovat sieluja ankaraan työhön ja toimintaan.

Laiska, veltto, buddhamaista uinailua rakastava mieli tätä oudoksuu ja tahtoisi väistyen olemattomaksi painua, päiviänsä päivittelee ja taivasta soimaa. Mutta ristinkoulussa karaistu mieli odottaa taistelusta ruunua, kärsimisistä kirkkautta. Ei pääse elämän vaivoista väistymällä eikä työstä tekemättä. Ken väistyy, se tappiolle joutuu. Ken itsensä alttiiksi antaa, se ihanan voiton saavuttaa. Ei ole meidän paheksuttava, että meille on paljon ajattelemista, paljon työtä, paljon vaivaa annettu. Se on meidän onnemme ja kunniamme ja tuleva kirkkautemme.

Aikamme lähetyspyrintöinensä ja muine aatteellisine harrastuksinensa vaatii meitä muodostamaan käsityksemme myöskin idän suuresta uskonnosta, buddhalaisuudesta. Olen sentähden kääntänyt kielellemme tämän japanilaisen kirjasen, joka kotimaassansa on paljon huomiota herättänyt niinkuin sen seuralaisena julkaistu, puolueettomasti, puoleksi uskoen kirjoitettu Kristuksen elämäkertakin.

Kirjaa lukiessa huomaa idän ja lännen keskinäisestä kosketuksesta ja tutustumisesta aiheutunutta tasaantumista ja vapautumista. Buddhaan kohdistuva harhausko on tästäkin päättäen Japanista melkoisesti hälvenemässä.

Siitä huolimatta tarjonnee se monellekin paljon ihmeteltävää. Sillä tavallisesti kuvitellaan kaikkien pakanoiden ijäisyyttä koskevat ajatusrakennukset hyvinkin hataroiksi ja helposti puretuiksi. Tätä kirjasta lukiessa taas kukin havaitsee, että Buddhan-usko on hyvinkin syvällistä. Siinä on jotakin vakaavaa, liikuttavaa, herättävää. Ei ole ihmeteltävä, että se on entisaikoina niin monta sataa miljoonaa tunnustajaa saavuttanut, eikä sitäkään, että vielä nykyään monet, jotka ovat parhaansa panneet kristinuskosta vapautuakseen, uutuuden viehättäminä hetkeksi huomaavat siinä jotakin mieltäkiinnittävää ja kunnioitettavaa.

Senpätähden ei se myöskään niin helposti, kuin toivoisi, väisty kristinuskon tieltä, ei Japanistakaan, joka kuitenkin on niin sivistynyt maa. Buddhan-opin rinnalla on kristin-oppi monesta japanilaisesta ylen yksinkertaista, epäfilosoofista, niin että he mieluimmin loisivat sen sijaan jonkin ihan uuden uskonnon.

Siitä huolimatta on kristillisen sivistyksen välittämä kristin-opin salainen vaikutus Japanissa kaikilla aloilla silminnähtävä. Japani ei enää elä eikä ajattele buddhan-opin mukaan. Buddhanoppi kiroo nimittäin kaiken elämän halun, opettaa jättämään kaikki elämän toiminnat, lamauttaa niin kaiken edistyksen ja täysin toteutettuna lopettaa kaiken elämän ja luopi mailmasta suuren hautakammion. Toisin elää nykyinen Japani. Siellä tahdotaan elää, pysyä olemassa ja edistyä kaikissa elinkeinoissa; haudan hiljaisuuden sijasta kohtaa meitä vilkas, tykyttävä elämä. Japani on noussut buddhan-opin haudasta uuteen elämään. Tämä uusi elämä on kristillisyyden vaikutusta, kristillisyyden, joka opettaa ijäistä elämää, viepi rakkauden toimintaan, elämän helpoittamiseksi yhä uusia keinoja keksimään, edistymään, Jumalan mailmassa itsensä vapaaksi

tuntemaan, maan päälle taivaanvaltakunnan muodostamaan ja hautaa uuden elämän porttina pitämään.

Ei ole tätä ennen kirjallisuudessamme suomennoksia japanilaisista teoksista. Buddhan-elämäntarina sopiikin hyvin ensimäiseksi. Mutta sekä japaninkielen että buddhalaisuuden outouden vuoksi on kirjan suomalaiseen asuun pukeminen monasti ollut vaikeata. Kirjan luonteesen katsoen on suomentaja tässä kuitenkin tuntenut nauttivansa melkoista vapautta, kun ei ole tarvinnut tieteellistä tarkkuutta tavoitella, mutta samalla häpeilee sitä enemmän käyttämänsä suomenkielen kehnoutta, jota kehittämään ei ole vierasten kielten opinnoilta saanut kylläksi aikaa eikä tilaisuutta.

Nimien kirjoittamisen on riittävien apuneuvojen puutteessa täytynyt tapahtua japanilaisesti, äänteen mukaisesti. Mutta siten on moni lukijalle ehkä entuudestaan tuttukin nimi tullut tuntemattomaksi, sillä japaninkieli on l:ää vailla ja sen sijaan pehmeistä r:istä rikas, jotapaitsi se muukalaisissa nimissä onnistumatta koettaa matkia englantilaista ääntämistapaa.

Lopussa oleva runo on kiinankielinen, mutta kun japanilaisen on myös puhtaasti kiinalaista kirjoitusta ymmärtäminen, olen senkin kääntänyt säilyttäen alkuperäisen viisitavuisen runomitan.

Tenholassa lokak. 10 p. 1903. Alfr. R. Vellroos.

ENSIMÄINEN LUKU.

Johdanto.

Kolmen tuhannen penikulman päässä tiet eroavat, kolmetuhatta vuotta sitten oli toiset ajat. Rjoodsjuvuorella on tosin kuu vieläkin aina kirkas, Gangesvirran vesi juoksee nyt kuin muinoinkin. Mutta elon ja kuolon kujilla harhailee ihminen, eikä mailma pääse kukoistuksen ja kuihdunnan vaihtelusta. Niinpä on Gionsjoodsjan kukiltakin väri virttynyt, Budagajan tornin kiville kasvanut sammal. Matkailijat kyllä nykyään synkän bodaipuun varjohon pysähtyen kumarassa kiertelevät, mutta ei kukaan kykene osoittamaan suuren, pyhän Sjakan ihmejälkiä. (Japanilainen muodostus Buddhan perhenimestä Sakja. Suom.)

Mutta vaikka mies kuoli, jäi oppinsa jälelle. Kun opinvirta itähän suuntautui, niin kohta aaltoili neljäsataa maata kuin laiho tuulessa, kolmetoista uskonlahkoa kukkaansa puhkesi, ja kun se sitten Kolmen Kanin (Korean) maan läväisten Päivännousun (Japanin) maahan tuli, niin Denkjoo Kooboo sen puolesta seisoi, Hoonen Doogen sen nojalla nousi, Sinran Nitjiren sen palveluksessa puuhi, torneja ja temppeleitä ilmestyi kaikkialle, ajeltuja päitä kaupungit ja maaseutu täyteen. Eikö se ole loistavaa! Nykyään sanotaan buddhalaisiksi kutsuttuja olevan mailmassa noin kuusisataa miljoonaa. Mutta mielipiteet ja harrastukset kun ovat aikoja myöten muuttuneet, niin lienee sydämeltään buddhan-opista vieraantuneita paljaan nimen kantajoita näiden joukossa sangen monta. Siitä huolimatta on buddhan-oppi vieläkin majesteetillisena yksi maailman suuria sivistysvoimia. Millainen siis lienee ollut se mies, joka viisikymmen-vuotisella saarnallansa aikaansai tämän suuren uskonnon kolmetuhatta vuotta kestäneen jatkuvan julistuksen — uskon-isä Buddha?

Ei mailmassa ole mitään vaikeampaa kuin uskonnonperustajaksi sanottujen miesten elämäkertojen tutkiminen. Sillä jälkimailman uskovaiset ylenmäärin heidän oppejaan ihaillessaan ovat aivan huomaamattansa lisänneet ihmeellisiä, luonnottomia tarinoita heidän elämäntapahtumiinsa mikäli mahdollista saadaksensa oppi-isänsä jumalaiseksi, tavattomaksi ihmeolennoksi muodostumaan. Buddhan elämäkertaa varsinkin on sellaisena pidettävä. Nykyaikana ei kukaan enää tutkimallakaan voi päästä hänen elämänsä tositapahtumia tietämään. Riittänee siis kun vanhoilta perittyyn tarinaan nojaten tietää, mitenkä Indian buddhalaiset ajattelivat uskontonsa perustajasta. Ei ole vain Buddhan näin käynyt; on Muhametin ja on Kristuksenkin. Kukapa voisi heidän elämästänsä kertoa ihmeitä ja ennustuksia mainitsematta. Niitä kutsutaan ihmeiksi ja ennustuksiksi, mutta moni niistä varmaankin on vertauksen ja varjopuheen muodossa todellisuuden perustalla alkunsa saanut. Kun siis muodon siksensä jättää ja sisällön ottaa, niin saaneehan käteensä johtolangan kysymyksessä olevan henkilön mielenlaadun ja tekojen tietämiseen. Lukija muistakoon, että indialaiset, joiden keskuudessa Buddha oppiaan levitti, ovat mielikuvituksista harvinaisen rikasta ihmisrotua. Heidän jumalaistarunsa ovat vilkkaita ja ihmerikkaita, viisausoppinsa hämärän salaperäistä runollisuutta täynnä. He ovat runon kuvarikkaalla kielellä Buddhaa ylistelleet, eivätkä ole mitään varsinaista elämäkertaa kyhänneet. On kyllä olemassa kolmekymmentä Buddhan elämäkertaa. Mutta ne ovat sitä laatua, että jos niiden kertomukset täytenä totena pitäisi, niin tavattomasti erehtyisi. Vaikka tässä kirjasessa perintötarua seuraammekin, niin älykäs lukija kyllä itse saattaa kertomuksen osasista suuren, pyhän Sjakan tosi elämäkerran kerätä.

Mutta ennenkuin Buddhan elämäntarinaa kertomaan käymme, sanomme sanasen hänen aikakautensa luonteesta.

Noin kuusi vuosisataa ennen Jeesuksen syntymää löytyi Indian koilliskulmassa lumivuorten (Himalajan) eteläpuolia, Gangesvirran

varrella, rinnakkain useita kuningaskuntia. Vallassaolijat näissä kaikissa olivat arjalaista kansanrotua. Arjalaiset olivat sitä ennen keski-Aasiasta Indiaan siirtyneet ja Sindvirran yli käytyänsä suunnanneet kulkunsa itää kohti, kaikkialla, mihin tulivat, panneet alkuasukkaat valtansa alle ja ottaneet Gangesvyöhykkeen lihavan maan asumasijakseen. Täällä vasta he paimentolaiselämänsä hyljäten rupesivat paikoillaan pysyväksi kansaksi. Siitä alkaen, vuosien vieriessä, vuorten voimasta, veden väestä he tapojensa ja harrastustensa puolesta toisistaan vieraantuivat ja vihdoin muodostui useita, itsenäisiä kuningaskuntia. Voittajien arjalaisten ja voitettujen alkuasujanten välillä pysyi joka maassa jyrkkä ero. Sitäpaitsi olivat kaikki alamaiset varsinkin hallinnollisessa, mutta sen ohessa myös uskonnollisessa ja yhteiskunnallisessakin suhteessa eri arvoluokkiin jaetut. Tarkemmin sanoen, vanhoista ajoista asti oli Indiassa voimassansa tuo heikomman ja väkevämmän suhteesta syntynyt niin sanottu neljän kastin eroitus. Ylintä kastia eli luokkaa kutsuttiin brahmanaksi, sitä seurasi ksjatra, sen jälkeen vaisja, ja alinta nimitettiin sudraksi. Indian vanhassa maanlaissa, n. s. Manun lakikirjassa säädettiin, että jos sudra ruohonkorrella edes brahmanin ruumiisen koski, niin oli hän mestattava. Tämä riittää kuvaamaan, kuinka ankara oli eroitus ylemmän ja alemman luokan välillä.

Kun arjalaiset kotiseudultaan keski-Aasiasta lähdettyään yksin voimin Indian valloittivat, olivat he yhtenäinen kokonaisuus, yksi heimo, rauhan siteillä yhteen sitoutunut. Mutta kun he eri seuduille asettuessaan erilaisiin olosuhteisin joutuivat, niin kateuttakin rupesi syntymään, eikä keihäitten kalinalla ollut lomaa. Sitä paitsi oli Gangesvirran seutu mailman kuulu runsaasta hedelmällisyydestään. Työtä tekemättäkin ei ollut vaatteista eikä ravinnosta huolta. Ilmasto oli lämmin. Joka vuoden-ajalla oli riemun aineksia kyllä. Sentähden lankesivat ihmiset yleensä laiskuuteen, niin että mässääminen ja kesteissä kulku tuli vallitsevaksi tavaksi kuninkaasta rahvaasen asti. Ennen aikaan Sindvirran varrella

kukoistanut veeda-oppi kärsi nyt kovasti uskon innon laimenemisesta, ja lopuksi kilpailtiin vain juhlamenojen komeudessa. Papit langenneina eivät pelastuksen tiestä tietäneet, vaan maallikkojen kanssa päivät päästään mailman himonpyyteissä juoksivat. Ah, entiset yksinkertaiset, hurskaat tavat laahasivat ränstyneinä maata.

Kyllä siihen aikaan veeda-opin seuraajana monenmoista viisausoppia esitettiin, mutta turhan-aikaista ajatuksen kaukaisuutta tavoitellessa ei päästy ihmis-elämän nykyisyyden ja tulevaisuuden kysymyksistä selville; etsittiin rauhaa ja pelastusta vain hämärissä viisasteluissa ja hirmuisessa itsensä kiduttamisessa. Tutkijat perustivat lahkoja, suuntia eroittelivat ja niiden nimien merkityksen paremmuudesta riitelivät voimatta auttaa aikalaisiansa omantunnon ja elämän valtatielle.

Yhteen arjalaisten rodun haaraan kuului Sjakan heimo. Se perusti itselleen valtion kolmenkymmenen penikulman päähän lumivuorista etelään päin, tulvaisan Gangesvirran syrjähaaran varrelle. Valtion pääkaupungin nimi oli Kapilavastu. Kuninkaan nimi oli Suttodana. (Myöskin muoto Suddodoodana on tavattavissa japanilaisessa kirjallisuudessa. Suom.) Idässä oli rajana Magadhan valtakunta. Maa oli rikas, kansa voimissaan. Tämä oli buddhalaisuuden kolmen tuhannen vuoden päähän ulottuvan opinvirran alkulähteen, suuren, pyhän Buddhan syntymämaa. Sen aikuisen yhteiskunnan tila, mädännyt uskonto ja turmeltunut siveys, kaikki yhdessä kaipasivat suuren mailmanvapahtajan ilmestymistä. Tähän nähden sopinee sanoa, että Buddhakin oli aikansa lapsi.

Millainen mies oli siis Buddha, mitä hän sai toimeen, mitenkä oppinsa keksi ja mitenkä hän sitä saarnasi?

TOINEN LUKU.

Buddhan syntymä.

Kapilan kuningas Suttodana, tämän sekä älystä että urheudesta, onnesta ja hyveistä yhtä rikkaan ihmeaikansa kuulu valtijas, piti kansansa kurissa ja maansa hyvässä rauhassa. Kuningattaren nimi oli Maaja. Hänen kauneutensa kukkia häpäisi, sydämensä oli ulpukkaakin puhtaampi. Taivaan armon ja maan suosion vallitessa kuningas ja kuningatar kansan ylistysvirsien keskellä onnen päiviä viettivät.

Tapahtuipa sitten yhtenä vuonna huhtikuun seutuvilla, kun kevät juuri teki lähtöänsä, että kuningatar istui yksinänsä hovintakaisen puutarhan suruttoman puun alla.

Kun hän siinä heleän päivän paisteessa kylpien kevään menoa surkutteli, niin — uni se ei ollut, ei näkykään — kaunoinen valkonorsu majautui hänen kohtuunsa. Kun hän sen huomasi, niin tuntui kuin olisi äkkiä unesta herännyt, ruumis taikalähteessä peseytynyt; ilon hurmaus oli tavaton. Tästä kuningatar tuli raskaaksi.

Nytpä alkoi Kapilassa ihmeinen onnen aika. Koko maassa ei tapaturmaa kuulunut. Ja kerrotaan, että taivaasta kuului suloinen soitto, palatsissa silkkiverhot leyhähtelivät. Tulipa näin seuraavan vuoden helmikuu, jolloin kuningatar tunsi synnytys-aikansa lähenevän. Indian tavan mukaan sai hän palata vanhempainsa kotiin. Mutta kun hän kulki Lumbinin puutarhan ohi, tuli äkkiarvaamatta synnytyshetki. Kiireesti laitti hän rimpaipuun alle itselleen sijan. Suuri kirkkaus loisti taivaan ja maan välillä. Ihana rummunsoitto kaikui kautta avaruuden. Ja helmen kaltainen

poikanen putkahti esiin kuningattaren kohdun oikealta puolelta. Tämäpä oli kaikkien aikakausien opettaja, mailman vapahtaja, suuri, pyhä Buddha.

Taivas suvaitsi kaikenlaisilla enteillä tapahtuman tärkeyttä ilmaista. Lotuskukkia putoili siroittelihe maahan. Kun ihminen niihin koski, niin sulohurmaus läpi ruumiin sävähti. Aurinko ja kuu tapansa mukaan kulkivat, mutta niiden loiste oli entistä kirkkaampi. Kaikki valot ja tulet sytykkeittä ja öljyttäkin yhä vain kirkkaammin paloivat. Puhtolähteet itsestään maasta pulpahtelivat. Lumbinin puutarhan päälle taivaan soittajajoukko pilven tavoin kerääntyi. Puut äkkiä kaikki kukkaan puhkesivat. Väärintekijäkin laupean mielen sai. Sairauttaan kituvat olennot lääkitsemättä itsestään paranivat. Petoeläimet ja -linnut kesyinä raa’at äänensä vaiensivat. Tuhannet virrat juoksemasta herkesivät. Likavedet tykkänään selkenivät. Taivaalla ei näkynyt pilvenhattariakaan. Rummunsoitto ilmassa jymisi, sulosointu mailman täytti ja ylisti vapahtajan syntymistä. Himojen mailman suuri paholaiskuningas yksinään mielipahoillaan nurisi.

Ah, mitä nämä merkit osoittivat? Olikohan koko Kapilassa silloin ketään, joka sen tiesi! Yrmeä kuningaskin tuli nämä ennen kuulumattomat ihmeet nähdessään kovin levottomaksi, milloin iloitsi, milloin pelkäsi, huolehti itseksensä poikasen tulevaisuutta ja kuningaskuntansa kohtaloa.

Mutta Maajarouva vasta kovin rauhaton oli. Ensiksi oli poikanen tavattomaan tapaan syntynyt, ja nyt sai hän vielä nähdä nämä taivaan ja maan merkilliset enteet silmäinsä edessä. Vaikea oli kohta ymmärtää, mitä enteet tarkoittivat, hyvää vai pahaako. Siksi hän kumarsi taivasta, jumalia rukoili, vain poikansa tulevaisuutta murehti. Iäkkäät hovirouvatkin kilvan jumalia rukoillen pienokaiselle onnea toivottivat.

Asuipa siihen aikaan metsän keskellä tietäjä-brahmani. Muotonsa

oli arvokas, älynsä maine maan kuulu. Kasvojen luonnosta hän hyvin osasi kolmen mailman onnet ja onnettomuudet lukea, ja paikalle osasi aina.

Sattuipa hän kerran prinssin näkemään, jolloin sydämestään suuresti iloitsi, niin ettei voinut olla hypähtelemättä. Ja kun sitten sai kuninkaan hämmästyksestä ja pelosta kuulla, niin tuli hän kuninkaan puheille ja totuuden sanoen lausui: “Suuri kuningas! Jätä pelko ja hämmästys prinssin suhteen! Mailmaan synnyttyänsä ei ihmisellä ole suurempaa iloa kuin poikansa etevyys. Ja nyt lupaa pyhä kohtalo paljasta hyvää. Miksikä suotta sydäntäsi vaivaat! Kun prinssiä tarkastaa, niin huomaa, kuinka hänellä on ihmeelliset kasvot, oivat piirteet. Todella näkyy hänessä asuvan mailmassa harvinaiset hyveet. Jos hän vartuttuaan maansa hallitukseen tarttuu, niin tulee hänestä tenrin (pyörän kierittäjä)-kuningas ja koko mailman valtijas. Jos hän taas autuuden tietä etsiäksensä kotoa lähtee, niin pääsee hän verrattomaan herätyksen valoon, jonka kautta kaikki elävät pelastuvat. Oi, sitä kunnioitettavaa, suurta, erinomaista muotoa todella. Vaikka hän rahvaan seurassa eläisi, niin osoittaisi muotonsa kuitenkin, että hän on kuningas kuin Sjumisen vuorten keskellä. Mikä aarteista on kultaa kalliimpi; mikä virroista meren vertainen! Tähdistä pidetään kuuta paraana, valoista aurinkoa. Mutta prinssin muotoa on vaikea mihinkään verrata. Kuningas! Oi, ollos iloinen! Tämä poikanen tulee vielä mailman kaikkien aikojen opettajaksi!”

Kun kuningas tämän kuuli, niin tuli hän äärettömän iloiseksi. Hän ajatteli itseksensä näin: “Olen nyt saanut merkillisen pojan. Odotan, kunnes hän on kyllin varttunut, ja asetan hänet sitten heti Kapilan valtaistuimelle. Olen jo itse vanhentunut; toivoakseni pääsen sitten erämaan yksinäisyydessä erakkona hurskautta harjoittamaan. Täytyy vain varoa, ettei poika rupee mailmaa vieromaan ja metsiin kaihoamaan”. Näin ajatteli kuningas, sillä hän pelkäsi, että tietäjän sanat: “Jos hän kotoa lähtee, niin pääsee hän verrattomaan herätyksen valoon”, vast'edes toteen kävisivät.

Asui siihen aikaan Kapilan linnan lähellä metsässä myöskin itseään kiduttava erakko Asida nimeltään. Kun kuningas kuuli, että tämä ennusti ihmisten kohtaloita kuin jumala, niin kutsutti hän hänet koetteeksi hoviin. Asida noudatti kutsua ja tuli. Kauvan prinssiä tarkasteltuaan vuodatti hän lopulta virtanaan kyyneleitä ja huudahtaen kumartui prinssin jalkoihin itkemään. Nähdessään Asidan surumielen, nousi kuningas istuimeltaan, kumarsi päänsä lattiaan hänen edessänsä ja lausui: “Oi, erakko! Onko tällä pojalla onnettomuutta ennustava muoto? Miksi itket? Kun kerran ennen tätä poikaa tietäjälle näytettiin, niin sanoi tietäjä, että pojalla on erittäin ylevät kasvon piirteet. Jos hän hallitukseen ryhtyy, niin tulee hänestä mailman valtijas; jos hän taas kotinsa jättää ja erakoksi rupee, niin saapi hän mailman opettajaksi. Miksikä, erakko, sinä nyt itket suruissasi? Tuleeko poika lyhytikäiseksi? Taikka jos kauan elääkin, niin onko hän perheelleen ja valtakunnalleen vahingoksi? Minulla ei ole enää paljokaan elonpäiviä jälellä. Onneni tai onnettomuuteni riippuu vain tästä pojasta. Ah, kuinka tämän Kapilan lopulta käynee?”

Asida korotti molemmat kätensä ja keskeytti kuninkaan valituksen. Kunnioituksen ilme kasvoillaan hän lausui: “Suuri kuningas, lakkaa valittamasta! Tällä pojalla on mailman kolmessa kerrassa vertaansa löytämätön, täyteläinen onnen muoto. Hänen silmistään loistaa mailmaa valaisevan rakkauden hohde. Se on aivan kuin täysi kuu, joka ei milloinkaan vähenisi. Hänen kasvoillaan on taivaan ja maan, idän ja lännen, pohjan ja etelän täydelliset herruuden merkit. Suuri kuningas, mikset mailman kaikkien elävien kanssa tätä ilolla tervehtisi? — Mutta ei hän kauvankaan kuninkaana ollen mailman hallintoa pidä. Ennenkuin hän vielä kahdenkymmenenkään ikään ennättää, lähtee hän jo kotoansa ja menee korvessa hurskautta harjoittamaan. Mutta niinpä hän myös pääsee verrattomaan heräämiseen ja osoittaa koko mailman kaikille kansoille pelastuksen ja elämän suuren tien. Himojen pauloihin takertuneet, ijäisyyden riemuista tietämättömät,

vaivojen korpeen eksyneet, tielle osaamattomat, erehdysten pimeydessä hapuilevat, viisauden valoa saavuttamattomat, kolmen mailman kaikki elävät olennot kuninkaan pojan ohjauksesta elämän kiertokulun vaivat välttävät. Ah, kunnioitettava, ikävöitävä on prinssin tulevaisuus! Mutta itseäni kun aattelen, niin elonvuoteni syyshämärään ehtineenä en enää kauvan eläne, vaan ikäväkseni lähtenen tästä mailmasta näkemättä kuninkaan pojan löytämää verratonta tietä. Tämän tähden huomaamattani tulin kyyneleitä vuodattaneeksi”.

Kun kuningas ja kuningatar Asidan sanat kuulivat, niin tuli lapsi heille arvoltansa entistä vielä kalliimmaksi. Hellimisessä ja hoidossa parasta koitettiin. Ensiksi he nimen antaen kutsuivat häntä Siddhaartaksi. Siddhaarta merkitsee täydellistä ihmistä. Samalla julistettiin kautta koko valtakunnan yleinen anteeksiantamus, ja vangit päästettiin irti. Laajalti lahjoitettiin hurskaille lahjoja, jotta kuninkaan pojalle siunausta rukoilisivat. Valtakunnan köyhien ravitsemiseksi myönnettiin rahavaroja. Ja sukulaisten ja virkailijoiden joukosta ei lahjaa saamatta jäänyt yksikään. Hyvä tähti, onnen päivä valittiin; vietiin prinssi päähoviin ja julistettiin perintöruhtinaaksi. Seuraavana päivänä ajeli Maajarouva perintöruhtinas sylissään isäkuninkaan kanssa helmivaunuissa ja kulki mukanansa suuri seuralaisten joukko valkoisine norsuineen ja kauniine hevoisineen taivaan jumalille palvelusta tekemässä. Siinä oli hovinaisien parvi kuin kirjava silkki, virkamieslauma kuin pilvi. Kaupunkilaiset myös suurin joukoin kulkuetta seurasivat. Koko Kapilan kaupunki riemun äänistä koskena kuohui.

Mutta Maajarouva lähti tästä maailmasta seitsemäntenä päivänä prinssin syntymästä keskeltä riemun hälinää. Kuinka lienee niin käynyt, sitä ei tiedetä. Viimeiseksi sanoi hän nuoremmallensa kuningattarista Bradsjapaatjille: “Sisareni! Kun minä nyt kuolen, niin hoida sinä perintöruhtinasta niinkuin minä itse. Buddhan synnyttäjä ei saa kauvan tässä mailmassa viipyä. Se on taivaan tahto”. Bradsjapaatji painoi kuningattaren sanat syvästi mieleensä

ja hoiti Siddhaartaa. Ja hänen hoidossaan poika vuosi vuodelta yhä selkeämmin ilmaisi laupiaan luonnonlaatunsa, aivan kuin kuu ilta illalta aina pyöreämpänä heloittaa.

KOLMAS LUKU.

Hovielämä.

Perintöruhtinaan syntymän jälkeen yhä vielä jatkui taivaan loistoisia onnen merkkejä. Kerrotaan, että siihen aikaan raju norsulauma kutsumatta luokse tuli ja pakoittamatta palvelukseen taipui. Hovin puutarhassa lähteet itsestään vettä suihkuttivat, ja kuivuneet puut yhtäkkiä lehteen ja kukkaan puhkesivat. Luonnoltaan vilpillisenkin ihmisen tunto pehmeni. Sodat ja taudit kokonaan lakkasivat. Sade ja tuuli saapuivat aikoinaan. Ukkonen ei käynyt eikä salamaa lyönyt. Tuli ja vesi pysyivät rajoissaan. Vilja ei malttanut kypsymisaikaansa odottaa, mutta sato oli kahdenkertainen. Vaimot pysyivät synnyttäessänsä terveinä kuin ainakin. Lukemattomat ovat kaikki ne onnen ihmemerkit, joista kerrotaan.

Perintöruhtinas varttui ja hyötyi päivä päivältä. Liittomaat ja naapurivaltiot kaikki perintöruhtinaan syntymistä onnitellen kilvassa harvinaisuuksia lahjoittivat, ja hänen sydäntänsä ilahuttaa kokivat, niin että laidun tuli härkiä, hirviä, lampaita ja hevosia täyteen, puutarhassa oli harvinaisia yrttejä ja kauneita kukkia pitkät penkereet, temppeleissä kasoittain raha-aarteita, kalleita helmiä ja kiviä.

Vaikka perintöruhtinas oli siinä ijässä, jolloin tavallisesti ankarankin opettajan ohjattavana ollen leikissä humutaan, ei hän, luonteeltaan raskasmielisyyteen uponnut kun oli, ulkomailman viehätyksestä ollut millänsäkään. Hän oleskeli aina ajatuksissaan avaruuden äärettömyyksissä. Mailman kunniasta ja huvituksista ei hän mitään huolinut. Hänen mielitekonansa olivat tieto ja taito. Kun kuningas hänen harvinaisen selvän ymmärryksensä ja terävän

älynsä huomasi, toimitti hän hänelle hyvän kasvatuksen ja kutsutti kuuluisia opettajia läheltä ja kaukaa. Tiedon ja asetaidon erilajeista ei opettamatta jäänyt yksikään. Kun perintöruhtinas yhtä kuuli, niin hän kymmenen ymmärsi. Opettajat saivat tuon tuostakin paikkaa vaihtaa. Lopulta ei koko Indian oppineissa ollut hänen rinnallensa kykenevää.

Niin tuli perintöruhtinas seitsemäntoista ikään. “Entä jos toimittaisin hänelle puolison!” ajatteli kuningas. Mutta sukulaisista ja naapuriruhtinaista ei kukaan vielä oikein perintöruhtinasta tuntenut. Sentähden ajattelivat he: “Perintöruhtinas on vielä nuori, ja ruumiinsa heikko. Kuuluu sitäpaitsi, että hän aina hovin perällä uinailee ja on mailman menolle vieras. Mutta ellei nykymailman aikana ole yhtä etevä asetaidossa kuin tiedossakin, ei mitenkään voi maataan hallita eikä kuningatartaan suojella! Meidän tyttäremme eivät vielä sovi perintöruhtinaan puolisoksi”. Syystä sopi näin hänestä ajatellakin. Sillä aina hän kartti kestejä ja huviseuroja ja mieluimmin vetäytyi hovintakaisen puutarhan yksinäiseen sopukkaan, siellä synkän embupuun vihervarjossa ihmiselämän kysymyksiin syventyen uinaillakseen.

Kun kuningas kuuli, etteivät sukulaiset, kuninkaat eivätkä ruhtinaat huolineet antaa tyttäriänsä hänen pojalleen puolisoksi, tuli hän murhemieliseksi, sillä hän pelkäsi, että kun poikansa oli unelmoiva ja synkkämielinen, hänen mieleensä tulisi mailmanpakenemisen ajatus. Sitä juuri hän halusi aikanaan estää toimittamalla hänelle hyvän elämän kumppanin. Indian vanhanajan brahmanasuvuilla oli nimittäin elämänsä juoksuun nähden eräänlainen tapa. Jokaisen brahmanasukuisen henkilön oli asetettava erakkoelämä elämänsä päätarkoitukseksi, mutta sitä ennen oli hänen viettäminen opintojen ja talouden kaksi aikaa. Opintoaikana harjoiteltiin vanhojen kirjoitusten lukemista ja muita tiedon ja taidon aineita. Talous-aikana mentiin naimisiin ja huonetta hallittiin. Aluksi oli tämä tapa kyllä rajoittunut brahmanasukuihin. Mutta sittemmin Sjakan aikoina näyttää se

vallinneen muittenkin kansanluokkain keskuudessa. Kun kuningas sanoi, että hän jättää valtaistuimen pojallensa ja rupee erakoksi, niin hän siinä lienee totuttuun tapaan mukaantunut. Ja kun hän poikansa mailmanpakenemista peljäten aikasin koki hänelle puolisoa toimittaa, niin saattaa olla, että hän pelkäsi hänen opintoja talous-aikaa viettämättä heti erakkoelämään vetäytyvän.

Kun perintöruhtinas näki, että kuningas kulki kovin murheissansa, niin sanoi hän kerran kuninkaalle: “Isäni, sukumme ja naapuriruhtinaat ovat epäilleet minun kykyäni. Toivon, että kutsut heidät kokoon, niin minä heidän kanssaan kilpaillen näytän, mihinkä minä kykenen”. Isä tähän ilolla suostui.

Nytpä kokoontuivat kuninkaan suku ja naapuriruhtinaat sekä Kapilan valtakunnan kuulut miehet katsomaan perintöruhtinaan tiedon ja taidon näytteitä. Perintöruhtinas kutsui ensin vieraansa embupuun alaiseen suureen opintorakennukseen ja antoi oppineiden asettaa vastattavaksensa kaikenlaisia arvoituksia. Mutta oppineiden kysymyksistä ei yksikään voinut häntä pulaan saattaa. Hän päinvastoin koetteli oppineita monenmoisilla vaikeilla kysymyksillä, joihin kokoontuneista valituimmatkaan eivät vastata tietäneet. Sitten vei hän vieraansa etupihan kisakentälle. Siellä hän mainioitten aseniekkojen kera koetteli monenlaisia asetemppuja. Mutta ei tässäkään ilmestynyt perintöruhtinaan verraksi kykenevää henkilöä. Hän siis yksinään hevosen selässä istuen näytteli ratsastus- ja ampumataitoaan mielensä mukaan karahutellen, käännellen ja pysähytellen, jota kaikki ihmeissään, ilosta hurmaantuneina katselivat. Muun muassa hän sadan askeleen päästä yhdellä nuolella lävisti seitsemän rautarumpua, mikä todella ei näyttänyt ihmisen teolta.

Suku ja ruhtinaat pitivät nyt perintöruhtinasta jumalan kaltaisena. Millainen lienee ollutkaan isäkuninkaan ilo, kun nimensä loiston omilla silmillään nähdä sai! Siihen aikaan oli Indiassa valtakuntia toinen toisensa rinnalla kuin puita metsässä.

Väkisinkin oli aseita heiluttaen taitavasti puolensa pitäminen. Kuningas, jolla tämmöiseen aikaan sattuen oli Siddhaartan kaltainen samalla sekä älykäs että urhea perintöruhtinas, arvattavasti suuria hänestä toivoi. Kukapa ellei Siddbaarta tulisi siksi mailman valloittajaksi, miljoonien kumartamaksi Indian sankarivaltijaaksi, josta tietäjä puhunut oli! Sepä varmaankin lienee vanhan isäkuninkaan mielessä alati olevaksi, unessakin unohtumattomaksi ilon ja toivon aineeksi tullut.

Nytpä suku ja ruhtinaat kilvan toivoivat saavansa uhrata tyttärensä perintöruhtinaalle, ja hän otti serkkunsa Jasudaran puolisoksensa. Jasudara oli aikasin älynsä ja siveytensä vuoksi aikakautensa ainokaiseksi ylistetty. Hänellä oli kevätkukan vartalo, syksyn kuun hipiä, jonka rinnalla kolmelta tuhannelta hovinaiselta kasvojen väri katosi. Niinpä oli perintöruhtinaan rakkauskin tavaton, ja lemmenleikki heidän keskensä näyttää olleen vilkas. Pian tuli Jasudara perintöruhtinatar raskaaksi ja synnytti helmenkaunoisen pojan, jonka nimeksi pantiin Ragora. Kuninkaan ilo oli nyt verraton. Hän ajatteli: “Kun hän jo on vaimon ottanut ja pojan synnyttänyt, niin kyllä nyt on hänestä mailmanpakenemisen ajatus jäljettömiin hävinnyt. Sillä poikani tietysti rakastaa Ragoraa, kuten minä häntä. Ja niin pysyy Kapilan kuningaskunnan kohtalo taattuna, Sjakaperheen valtakunta myös minun jälkeläisten! hallussa”.

Kuningas tahtoi erittäin innostuttaa poikansa mailman kunniasta ja loistosta riemuitsemaan. Hän valitsi luonnonkauniin seudun, rakensi sinne hovin, ja antoi sen hänen perheensä asunnoksi. Rakennusten suuruus ja somuus oli verraton. Korkeat tornit kohosivat avaruuteen kuin syyspilvet taivaalle. Käytäviä kierteli maassa kuin kevätsumua tuulen kuljettamana. Lentosillat äkkiarvaamatta sateen kaaria muodostivat. Puistikot kesät talvet tuoksua tuulahuttelivat. Avaruutta oli muutama kymmen penikulmaa. Ilmasto oli joka vuoden aikaan soveltuva, niin että aina sai sopivan asunnon valita. Hovinaisia oli kuinka monta sataa,

tuhatta. Ylä ja alakerrassa kaikui herkeämättä suloinen soitanto. Kevättuulet ja syyssateetkin näin ollen huomaamatta ohi menivät. Väri ja ääni kaikkialla sydäntä riemastutti. Puhtoinen hovi, sinnehän koko ihmismailman ilo ja riemu kerääntyy! Siddhaarta suloisen puolisonsa ja rakkaan poikansa seurassa oleskeli tämmöisessä ympäristössä. Millainen käsitys hänellä siis lie ollut ihmiselämästä?

NELJÄS LUKU.

Kolme kärsimystä.

Näin kasvoi perintöruhtinas hovin piirissä mieheksi. Ei hän vielä tietänyt, miltä oikea mailma näyttää. Kuningas puolestansa pelkäsi hänen mailmaan kyllästyvän ja runsaasti tarjolla piti mailman riemuja, niin ettei hänellä vielä ollut aikaa huomata ihmiselämän kurjuutta.

Mutta vaikka perintöruhtinaalla oli runsaasti aistillista nautintoa tarjolla, oli sydämessään kuitenkin yhä rauhattomampi olo. Hiljaisuudessa ihmiselämän tarkoitusta miettien hän monasti yönsä puolille kulutti. Iltamyöhään, kun ihmishyörinä lakkasi ja hovi äänettömänä oli, hän kuun valossa puutarhan perälle vetäytyen yksinään hartaasen uinailuun vaipui: “Ah, tämmöistäkö ihmiselämä on? Kuu kasvaa ja vähenee, vuoden ajat vaihtelevat. Liekö ihmiselämä yksin paljasta keväimen hurmaavaa riemua? Olen kuninkaaksi syntynyt ja hovissa kasvanut. Semmoistako mailma yleensä lienee, ja semmoisiako ihmiset? Huolettomana täällä leikin, mutta mikä lienee matkan päämäärä? Nykyisessä mailmassa jo on paljon ihmisiä ja heidän välillään monet arvon eroitukset. Mutta kun toiseen mailmaan siirrytään ja yhä toistamiseen synnytään, niin tokkohan näin milloinkaan loppuun päästänee? Eiköhän ihmisellä tässä asemassansa ole mitään tehtävää?”

Syvissä ajatuksissansa sattui perintöruhtinas näin koskettamaan elämän pääkysymystä, ja samalla heräsi hänessä kiihkeä halu päästä hovista tosi mailmaa näkemään. Kun kuningas tästä kuuli, niin käski hän virkamiehensä laittamaan helmivaunut kuntoon, loistavan seurueen valitsemaan, linnan päätien tasottamaan, lian poistamaan, häätämään tieltä vanhukset, sairaat tai muuten kurjan

näköiset ihmiset, jotka voisivat hänen hellätunteisen poikansa sääliä herättää, ja tien viereiset asunnot koristamaan. Kun kaikki oli valmista lähti perintöruhtinaan komea nelivaljakko loistavine seurueinensa linnan itäisestä portista. Hänen seuralaisensa olivat kaikki nuoria, rusoposkisia miehiä ja naisia, loistavissa puvuissansa kimelteleviä kuin tähdet ja kauniita kuin kukkaset. Tien vierustan verhosivat kallisarvoiset kankaat, jotka liehuivat kevättuulessa. Katselijoita oli tiepuolet täynnä. Tervehdys- ja ilohuudot koskena kuohuivat. Kaukaistenkin kaupunkien ja kylien asujamet, jotka ihailivat mainehikasta perintöruhtinastansa, läheisistä puhumattakaan, tulivat nyt retkestä huhun kuultuaan myöskin kilvassa tien varrelle käsi otsallansa tätä harvinaista loistokulkuetta tervehtimään.

Mutta äkkiä ilmestyi tien ääreen yksi vanhus. Perintöruhtinas kysyi ihmeissään ajuriltansa: “Mikä ihminen tuo tuollainen on? Pää hänellä on valkoinen, silmät himmeät, selkä kumarassa, ruumiinsa vapisee, sauvansa nojalla vaivoin kulkemaan pääsee. Onko hän taivaan tahdosta tuollaiseksi syntynyt?’ Kun ajuri tämän kysymyksen kuuli, oli hän tuokion kahden vaiheilla, mutta vastasi vihdoin: "Ukko on ikäloppu, elämän ja kuoleman vaiheilla. Hänkin oli varmaan nuorena punaposkinen ja sorea mies ja vietti elonsa keväimen aistillisia himoja tyydytellen, mutta nyt on ikänsä loppumaisillaan, elonsa vaivalloinen ja iloton”. Ajurin sanat kuultuaan huokasi Siddhaarta pitkään ja kysyi vielä: “Hän yksinkö on noin vanhennut, vai vanhenemmeko me muutkin?” Ajuri vastasi: “Ah, kuinka hän yksin vanhennut olisi! ‘ Se on kaikkien ihmisten kohtalo". Nyt Siddhaarta liikutuksesta värisi ja pää kumarassa näytti syvästi jotakin ajattelevan. “Elon päivä kiirehtää iltaansa. Vanhuuden raihnaus on pian käsillä. Ei ole aikaa mailman riemuihin! Omin silmin olen sen nyt nähdä saanut, ja sydämeni on kuin unesta herännyt”! Näin hän ajatteli ja käski ajurinsa heti paluumatkalle kääntymään sanoen: “Vanhuuden raihnainen aika on kumminkin kohta tulossa; mitä iloa niin ollen kaduista ja

puistikoista olisi!” Nähdessään perintöruhtinaan surumielisiin ajatuksiin vaipuneena, tulivat virkamiehet levottomiksi, ja ajuri käskyn saatuaan ajoi taas nelivaljakon linnan portista sisään. Mutta perintöruhtinas nuorella iällänsä mietti vanhuuden surkeutta. Hänen sydämensä valtasi tykkänään ihmiselämän kurjuuden tunne. Verrattoman muhkea ja kaunis Kapilan linnakin oli hänestä muuttuvinaan tyhjäksi hautakammioksi.

Kun kuningas kuuli, että perintöruhtinaan ilahuttamiseksi aijottu huviretki päinvastoin oli häntä murehduttanut, niin suunnitteli hän toisen retken linnan lännenpuoleisesta portista. Seurueen komeus oli entistäkin uhkeampi. Mutta äkkiarvaamatta kohdattiin sairas ihminen. Tämäpä oli surkean näköinen. Hänen ruumiinsa oli laiha, vatsansa vain pullistunut; hengitti vaikeasti, ja jaloilleen kykenemättä mateli maassa ihmisiltä almuja anellen. Hänet nähdessään kysyi perintöruhtinas ajuriltaan: “Mikä tuo tuollainen ihminen on? Vai onko muitakin sellaisia?” Ajuri vastasi: “Hän on sairas. Hänen ruumiinsa on epäkunnossa, hänen kurjuutensa sietämätön. Kelle tahansa näin käydä voipi, olkoon sitten ylhäinen tai alhainen, köyhä tai rikas. Ja kumminkin sanotaan tätä tämmöistä mailmaa taivaan pojaksi!” Siddhaarta tuli kovin liikutetuksi. Ihmiselon katoavaisuuden tunne valtasi hänet. “Oi, tyhmiä ihmisolentoja! Sairauden päivät saattavat äkkiarvaamatta heidät kohdata. Tänään ehkä tuoksuavassa kammiossaan lepäävät, huomenna jossakin kuivana luuna venyvät. Siitä huolimatta he vielä mailman loistoa tavoittelevat, huvituksissa päivänsä kuluttavat! Kummoinen ajattelemattomuus!” Heti palautti hän vaunut ja ajoi murhemielin hoviin takaisin. Näytti siltä kuin olisi hän aimo iskun saanut. 36 Kun kuningas kuuli, että poikansa iloitsematta palasi, nuhteli hän ankarasti palvelijoita ja tienvartijoita, parahat kaunotar-aarteensa kokosi, ne hänelle seuraksi antoi, kaikin mokomin kokien haihduttaa hänen surumieltänsä. Mutta kun Siddhaarta näki rusoposket, muisti hän harmaita hiuksia. Kiemailua nähdessään, ajatteli hän sairautta. Ei

kauniit kasvot häntä miellyttäneet, ei leikkipuheet naurattaneet. Herkut eivät hänestä miltään maistuneet. Ei mikään kyennyt hänen mieltänsä ilahuttamaan. Kuningas tahtoi sentähden, että poikansa uuden huvimatkan tekisi, ja koska edellisillä kerroilla, idän ja lännen porteista lähdettäissä, oli ikävyyksiä sattunut, niin käski hän nyt eteläistä porttia koettamaan. Hän parannutti tien, laitatti rakennukset, ja entistä ankarammin käski tieltä poistamaan kaiken, mikä vain rumaa ja likaista oli. Mutta ihme kuitenkin, äkkiä tuli perintöruhtinaan näkyville neljä miestä paaria kantaen! Siddhaarta kysyi ajuriltaan: "Mitkä paarit nuo ovat? Liput ja kukat ovat kyllä somia, mutta saattajat murheellisen näköisiä. Muutamat hiukset hajallaan kulkiessaan vaikertelevat". Ajuri vastasi: "Paarilla on ruumis. Siitä on jo elämä loppunut, henki kauaksi erkaantunut ja paljas ruumis vain jälelle jäänyt. Sukulaiset ja tuttavat ne kovassa kaipauksessaan noin murehtivat ja itkevät". Siddhaarta vapisi, heittäytyi vaunun permannolle ja sanoi syvästi huoaten: "Ah, kuinka ajattelemattomia ihmiset ovat! Kaikkienhan on kuoleminen. Ei kukaan sitä välttää voi. Miksi siis kuolemaan valmistautuminen niin huolimatta jätetään? Oi, kauheata! Lyhyt-aikainen on ihmiselämä, ukontulen, kiven kipinän kaltainen! Mitä minä huvimatkoista!" Hän komensi palaamaan. Mutta seuralaiset pelkäsivät kuninkaan vihaa eivätkä kohta sitä käskyä totelleet, vaan kiireesti hevosia karauttaen kotvan kuluttua saapuivat puistoon, joka oli matkan pääksi määrätty.

Puisto oli Kapilavastun muurien ulkopuolella. Sinne oli kuningas rakennuttanut huvilan, kauniita puita ja tuoksuvia kukkia istuttanut, merkillisiä lintuja ja ihmeellisiä eläimiä koonnut. Puiston läpi juoksi puro, kirkas ja viileä. Lintujen laulu ja tuulen suhina tarjosivat luontaista soitantoa. Hyvä tuoksu nenähän tunki, loistava luonto viehätti silmiä. Tokko lienee muinais-ajan Tennandan mainio puutarha sellainen ollut!

Kun perintöruhtinaan vaunut puistoon saapuivat, tuli, kuten suunniteltu oli, loistava pukuinen, usean sadan lukuinen

hovinaisparvi häntä vastaan. Perintöruhtinasta ilahuttaaksensa nämä kilvassa viehätyskykyänsä koettivat, lemmensilmäyksiä heittelivät, somia vartaloitaan näyttelivät. Tätä ennen oli nimittäin eräs bramanasukuinen, Udai niminen mies, jota kuningas käytti puheniekkananansa, kerran kuninkaan käskystä hovinaisille puhunut: “Te olette kaikki verrattomia kaunottaria; yksi silmän-iskunne tai hymynne jo miehen sydämen valloittaa. Miksi ette perintöruhtinasta viehättämään kykene? Vaikka hän onkin laajaoppinen, korkeatietoinen ja aina vaipuneena syviin aatoksiin, niin mies on hänkin. Miksei siis voisi teidän soma vartalonne ja miellyttävä olentonne hänenkin tunteitansa liikuttaa? Ennen muinoin hurmasi Sondari prinsessa hurskaan erakon rakkauden poluille lankeemaan. Bidsibabon erakon kymmenen tuhattavuotinen hurskauden harjoitus myöskin taivaan-immen takia yhtenä päivänä hukkaan meni. Tästä näkyy, kuinka valtava on kauneuden mahti. Vaikka nyt perintöruhtinas olisi kuinka vakaa, ja hyveensä kuinka puhtoinen, niin mitenkä voisi hän vastustaa naisen valtakuntia keikahuttavaa hymyä!” Kun naisparvi nämä Udain sanat kuuli, niin kaikki ilosta hyppivät ja odottivat aikaa, jolloin heidän sopisi voimaansa koettaa. Nyt perintöruhtinaan huvimatkalla he siis parahansa panivat ja yrittivät vieroittaa häntä hurskaista ajatuksistansa. Mutta perintöruhtinas oli horjumaton kuin kallio; näytti siltä kuin olisi hän keskellä lohikäärmeitten ja norsujen laumaakin tyyneenä istunut. Naiset hänen ympärillään parveilivat, hänelle itseään koristelivat, hänen nähtensä käsiään ja jalkojaan pesivät, tanssivat, nauroivat, pakisivat, silmäkulmiaan nostelivat, hampaitaan näyttelivät, helosilmin silmäilivät, korvaan kuiskuttelivat, rahvaan leikkejä osoittelivat, lemmenkaskuja kertoilivat, outoja liikkeitä tekivät, kaikin keinoin perintöruhtinasta viehättääkseen ponnistelivat.

Mutta se oli turhaa vaivaa. Perintöruhtinas katseli äänetönnä hiljakseen naisten elämöimistä ja huokasi raskaasti: "Oi, kauheata kiusaamista! Pitkältäkö kevään vihreyttä kestää! Minne luulette

nuoret päätyvänne mielettömässä nautinnonhimossanne, helminauhoinenne, komeine pukuinenne, värituoksuinenne ja kilpikonnanluisine koristeinenne? Voi kuitenkin ihmistä! Kevään kukoistuksessa ollen ei hän muista, että syksyllä kaikki kuihtuu! Kun vanhuus, sairaus ja kuolema hänet äkkiä saavuttavat, mikä silloin neuvoksi tulee?"

Silloin tuli Udaikin seurueesen. Hän näki, etteivät naisetkaan kyenneet miellyttävyydellään perintöruhtinasta viehättämään, ja kun hän ennakolta oli kuninkaalta sellaisen käskyn saanut, astui hän nyt esiin ja puhui Siddhaartalle: “Lyhyt on ihmisen kukoistusaika! Milloinka riemuitsisimme, ellemme nuorna ollessamme? On suorastaan paheksuttavaa, ellei niin älykäs ja kaunis mies kuin sinäkin, perintöruhtinas, voi nauttia äänen suloudesta eikä värin kauneudesta. Suloinen ääni ja kaunis väri ihan luonnollisesti ihmistä miellyttää. Taisjaku, Kudon ja Barada, nuo suuret erakotkaan eivät kauneuden viehätystä välttää voineet. Miksikä vain sinä, perintöruhtinas, muista eroisit? Mikset heitä alakuloisuuttasi ja iloitse kuin muutkin? Voisiko pikkuinen ruumiin nautinto silloin tällöin olla suuren miehen autuuden käsitykselle esteeksi”. Perintöruhtinas kuuli Udain älykkäät sanat ja sanoi hänelle hymyillen: “Olen iloinen, että minua niin hellästi rakastat. Mutta toden totta sanon sinulle: Kaikki mailman ilo on katoavaista. Ellei olisi vanhuuden, kivun ja kuoleman kolmea kärsimystä, elleivät rusoposket koskaan kalpenisi eikä kevätkukat milloinkaan lakastuisi, niin minäkin toisten kanssa riemuitsisin. Jos saataisiin naisten väri alati tuoreena säilymään, en minäkään vaikeroiden suotta vitkastelisi. Mutta ihmiselämää haittaavat vanhuus, kipu ja kuolema. Turhanaikaisiin aistillisiin nautintoihin takertuen elämme huolettomina aamulla iltaa ajattelematta. Äkkiarvaamatta kohtaavat sitten meitä nuo kolme kärsimystä, ja me jäämme neuvottomiksi. Sinun luettelemasi erakot ovat langenneita mailman ihmisiä. En tunne syytä, miksi heitä arvossa pitäisin. Voi, mailma on vain suurten vaivojen keräelmä: miksi kehoitat minua niiden

valtoihin lankeamaan? Kauheita ovat vanhuuden, kivun ja kuoleman vaivat! Ne eivät minulle yön lepoakaan salli. Mistä saisin aikaa aistillisiin himoihin hurmaantua ja hetken nautintoja tavoitella?” Sanansa olivat vihlovat, sydämen lävistävät. Ei Udaikaan kyennyt vastaamaan, vaan poistui hämillään. Hovinaiset myöskin häpeillen soittoja tanssitamineinensa linnaan palasivat Oli iltahämärä, linnut laulamasta lakkasivat, ja iltatuuli surumielisesti puiden oksissa suhisi. Äskeinen tanssikenttä oli nyt autio. Hautuumaan hiljaisuus vallitsi siellä. Arvaamme, että perintöruhtinaan tunnelma oli nyt entistäkin alakuloisempi.

Kuningas kuuli, ettei poikansa vieläkään ollut surumielisyydestään päässyt, ja kovin sitä murehti. Neuvonantajansa keräten hän parannuskeinoa kysyi. Mutta kaikki neuvoivat aistillisilla nautinnoilla häntä viihdyttämään kuten ennenkin. Viisas Udaikin oli nyt neuvotonna.

VIIDES LUKU.

Buddhan päätös.

Kauniin puolison toimittaminen, soman hovin rakentaminen, tuhatlukuisella hovinaisten parvella piirittäminen; kaikki kuninkaan varokeinot, joilla hän oli tahtonut estää, ettei riemulta jäisi aikaa minkäänlaisille muille ajatuksille, olivat hukkaan menneet. Perintöruhtinas vaipui päivä päivältä yhä syvempiin ajatuksiin ja rupesi vähitellen huomaamaan suuren pelastustehtävänsä. Hänen luonteen omainen, ääretön herkkätuntoisuutensa ulkomailman kosketuksesta yhä lisääntyi. Kuningas valitsi silloin satakunnan kaunista aatelisnuorukaista pojallensa seuraksi, että yöt päivät rattoisa puhe ja nauru häntä viihdyttäisi, sillä hän koki kaikin mokomin estää häntä hiljaisiin ajatuksiin vaipumasta. Mutta niinkuin valtameren syvyys myrskyn raivotessakin tyvenenä pysyy, niin pysyi perintöruhtinaan sydänkin läikkymättömän hiljaisena.

Eräänä päivänä oli kuningas poikansa seurassa, muurien ulkopuolella, peltojen keskellä, huvikävelyllä. Kaunis päivä ja rauhaisa tuuli viettelivät heidät siellä kauvan viipymään. Tiellä näki perintöruhtinas kyntäjän. Missä auran kärki maahan pistihe, siinä lukemattomat hyönteiset surmansa saivat Siddhaarta oli sääliin sulamaisillaan. Kyntäjällä oli hiukset hajallaan, kasvonsa hikiset, ryvöttyneet, poskiluut ulkonevat, päällänsä repaleiset rääsyt josta voipi päättää, kuinka vaivalloinen hänen elämänsä oli. Kyntöhärkä myöskin oli väsynyt ja tuskissaan. Se hengitti läähättäen, kieli lerpallaan kuolaa vuotaen. Tämän nähtyään Siddhaarta huokaili kauvan. “Ah, ääretön on elävien joukko! Eikä ihminen ole millänsäkään, vaikka hänen kyntönsä vuoksi elävien hyönteisten kuolla pitää! Kuinka säälimätöntä! Ja tuolla läähättävällä härällä on varmaankin samallainen elämä ja yhtäläinen tunto kuin

ihmiselläkin. Mutta ihminen ei huoli vaikka hän omaa työtänsä vähentääkseen sitä käyttäessään julmasti menettelee.

Kuinka tunnotonta! Paljon on ihmisiäkin mailmassa; miksi siis maanviljelijän yksin noin vaivaa nähdä pitää? Lyhyt on ihmiselämä. Monet ja pitkät ovat sen murheet. Äkkiarvaamatta kolme vaivaa hänet ennättävät. Elämä ja kuolema kiertelevät herkeämättä. Kuinka tyhmästi menettelevät ihmiset, kun näin ollen ijäisyydestä huolettomina hetken hyötyä tavoittelevat!“

Ajatuksiinsa vaipuneena ja murhemielin palasi perintöruhtinas kävelyltänsä. Hänen päätöksensä yhä varmistui. Kun Jasudara näki puolisonsa murheesen vaipuneen, kysyi hän vaikertaen ja itkien sen syytä. Perintöruhtinas vastasi lausuen: “Olen havainnut, että kaikki mailmassa on katoavaista. Sitä minä suren. Täällä vanhuus, kipu ja kuolema meitä rasittavat Mitä iloa olisi siis ihmiselämästä?

Kun Perintöruhtinas oli 19 vuotias ajatteli hän: “Olen jo nainut ja perillisen synnyttänyt Ei olisi enää liian aikaista, vaikka kohta erakoksi lähtisinkin. Elämän aamuna ei ensinkään tiedä, milloin ilta tulee. Autuuden etsimisessä ei ole päivääkään viivytettävä.”

Eräänä päivänä meni hän kuninkaan puheille ja kunnioittavasti ilmaisi toiveensa lausuen: “Kaikki elävät kerran kuolevat, yhtyvät taas erkanevat. Isäni, päästä minut erakkona autuuden tietä etsimään. Mailma on vaivojen maa. Mutta ihmiset tähän katoavaan elämään tyytyen eivät ijäistä onneansa huolehdi. Se on minusta sietämätöntä. Rakkauden ja keskinäisen suosion vallitessakin on täällä tuskaa. Siitä tuskasta haluan minä kaikki elävät vapahtaa. Isäni, suostu tähän toivomukseeni!” Vaikka kuningas tämän jo edeltä arvannut oli, niin valtasi hänet kumminkin murhe ja tuska. Ruumiinsa vapisi ja puheensa sammalsi, niin ettei hän tahtonut saada sanaa suustansa. Nousten istualta tarttui hän poikansa käteen, kyyneleet virtana valuen ja nyyhkyttäen sai hän vaivoin sanotuksi: “Poikani, heitä semmoiset ajatukset! Minä olen arvannut, että sinä

näin tekisit, enkä ole vuosikausiin murheissani unta saanut. Näethän itse partani monet harmaat karvat. Laupea mielesi on kyllä ylistettävä, mutta olet siihen vielä liian nuori. Ei luonteesi ole vielä vakaantunut. Vastedes vanhemmaksi tultuasi voinet erakkoelämää ajatella. Ei se sittenkään liian myöhäistä ole. Sinun tulee minun sijassani ryhtyä maan hallitukseen ja antaa minun ensiksi erakoksi ruveta. Olisiko oikein jättää isänsä ja luopua isien perinnöstä päästäksensä vain omaa autuuttansa etsimään? Vaikka nyt onkin hetkinen rauhan aikaa, niin kuitenkin väkevät keskenään miekkoja mittelevät ja tilaisuutta vaanivat. Jos sinä nyt maasta lähdet, niin tulee Kapilan kohtalo arveluttavaksi. Minun ikäni on jo korkea eikä elinpäiviäni ole monta. Sinun poikasi on pieni ja hänen äitinsä nuori; kenenkä kanssa minä tätä maata hallitsisin ja kenelle sen jättäisin? Toivon, ettet vastedes enää puhu erakoksi lähtemisestä.” Perintöruhtinas arvasi isänsä huolet eikä voinut pyyntöänsä toistamalla häntä ahdistaa, vaan palasi itkien katkerasti hoviinsa.

Mutta tätä oli hän ennakolta aavistanutkin. Mitenkä olisi isän kielto siis hänen päätöstänsä muuttaa voinut?

Yön hiljaisuudessa, ihmishyörinän herettyä, tuulten tyynnyttyä, kun taivas ja maa olivat kuin kuolleina, istui perintöruhtinas yksinään hovin takaisessa puutarhassa ja vaipui hämäriin ajatuksiinsa. Kun hän siinä isänsä rakkautta muisteli, tuli sydämensä murheesta rauhattomaksi. Oi, maailma peittyi synkeään pimeyteen! Mistä tulisi pelastuksen valon loiste?

Perintöruhtinas nousi ylös ja siirtyi embupuun alle istumaan. Silmänsä sulkien hän vaipui ikävänsekaiseen uinailuun. Silloin kuului ääni jostakin häntä kutsuvan. Kun hän päänsä nosti, oli puun alle ilmestynyt ihmisen haamu, ja näytti siltä kuin olisi se tahtonut hänen kanssaan puhua. Hän kysyi: “Mistä sinä olet?” Haamun kaltainen ihminen vastasi: “Minä olen erakko ja tulin luoksesi vahvistamaan sinua päätöksesi teossa, sinua, jolla on mailman pelastamisen suuri tehtävä”. Perintöruhtinas kysyi: “Sanoppa siis

millainen ihminen erakko oikeastaan on?” Erakko vastasi: “Minä pidän mailmaa piinan paikkana. Vanhuuden, sairauden ja kuoleman vallasta päästäkseni, vapautumisen tielle tullakseni olen kotoani lähtenyt. Alituisen vaihtelun keskellä on vaihtelemattomana totuus yksinään. Tämän totuuden omistuksessa loputonta autuutta ja ijäistä elämää nauttiakseni minä olen kaikki mailman siteet katkaissut ja autioon korpeen väistynyt”. Perintöruhtinas kysyi vieläkin: “Olen minäkin nautintojen turhuuden ymmärtänyt. Ei ole koko mailman loistossa mitään, joka ei minulle tuskaa tuottaisi. Mutta mitenkä käy vapautuminen tästä tuskien mailmasta? Vai liekö semmoisen vapauttavan totuuden käsittämiseen herääminen ensinkään mahdollista?”

Erakko vastasi: “Hyvin olet ymmärtänyt! Ja juuri sinun kauttasi ollaan nyt aimo edistysaskel ottamaisillaan, joten sinä tulet suuren pelastustehtäväsi toimittamaan. Epäiletkö autuuden tien löytymistä? Tarkasteleppa suurta guren-kukkaa! Liejusta se kasvaa, mutta muodostuu helmeäkin puhtoisemmaksi. Samoin autuuden tien käsittävä ihminen saavuttaa suuren autuuden keskellä tätä kurjaa tuskien mailmaa. Älä epäile, vaan etsi innokkaasti, väsymättä, Nirvanan suurta henkien järveä. Siinä ei ole syntymää eikä kuolemaa, vaan tuskien kahleista vapautuneena alutonta ja loputonta autuutta nautitaan. Vaikka et vielä järveä näekkään, älä silti luule, ettei sitä ole. Tielle pääsemättömyys on pääsemättömän syy, tien syy se ei ole. Siitä tuskitteleminen on aivan samaa, kuin pahoissa töissään vaivattuna taivasta soimaaminen.”

Perintöruhtinaan sieluun tunki kirkas valo haamun sanoja kuunnellessaan: “Sinäpä annoit minulle kalliin opetuksen! Sinun sanoistasi olen ymmärtänyt, että toiveeni varmaan toteutuu. Isävanhus vaan on minulle sanonut, että olen vielä liian nuori erakoksi rupeamaan ja etten voi olla vielä vakaantunut päätöksessäni. Mitenkä sen asian laita lienee?” Erakko pudisti päätänsä sanoen: “Älä harhaile, perintöruhtinas! Mikä aika, nuoruus vaiko vanhuus, on autuuden etsimiseksi määrätty? Milloin

sydämessä halu syntyy, silloin on parahin aika käsillä.”

Nyt Siddhaarta hypähti ilosta. — “Tien etsimisen aika on todella tullut! Yhdeksäntoista vuoden harhailusta vapautumisen, totuuden tielle käymisen aika on tullut! Nytpä minä kaiken mailman loiston hyljäten vetäydyn korven hiljaisuuteen ja siellä toteutan elämäni suuren tehtävän!”

Nähdessään hänen päätöksensä tehneen erakko ylistäen lausui: “Oi, suuri perintöruhtinas! Sinä olet autuas, sinä olet buddha! Kukapa olisi kaikkien elävien opettaja, kuka mailman valtijas, ellet sinä! Kallis perintöruhtinas, pimeä mailma saa sinulta valkeuden! Totuuden puun hedelmä putoo sinun käsistäsi harhailevien pään päälle. Käy eteenpäin autuuden tiellä, älä harhaile, älä peräydy! Vaikka sata salamaa eteesi iskisi, älä säikähdä! Vaikka tuhannet pahat henget korvaasi kuiskuttelisivat, älä niitä kuuntele! Kuin aurinko ja kuu ratansa pitävät ja säännöllisesti vuoden-aikojen vaihtelun vaikuttavat, niin sinäkin totuuden raiteita polkien ällös harhaile! Totuus on aina sen ystävä, joka uskossa lujana, rehellisesti, innolla taistelee sitä löytääksensä. Koko mailman kaikki hyvät jumalat tietäsi varjelevat. Ettet tieltä hairahtuisi, on jumalan viisaus rintaasi majautuva. Aurinkoa ja kuuta kirkkaampi valo on aina sydämessäsi loistava. Niinpä siis, hyvästi, sinä Buddha!'

Haamun kaltainen erakko hävisi niinkuin hän ilmestynytkin oli. Hetkisen perintöruhtinas ajatuksissansa katseli hänen menoansa. Sitten hän päättäväisesti nousi seisaalle: “Minä tulen varmaan Buddhaksi! Niin totta kuin kivi maahan putoaa ja syntynyt kuolee, eivät myöskään taivaisen bosatsun sanat ole minua pettävät! Ah, minä tulen varmasti buddhaksi!'

KUUDES LUKU.

Buddhan linnasta lähtö.

Näin perintöruhtinas varmistui päätöksessänsä lähteä erakoksi. Ja kun hän ei ollut puusta eikä kivestä, niin kävi hän hiljaa makuuhuoneesensa rakkaalle vaimolleen ja pojalleen, vaikka heidän tietämättänsäkin, jäähyväiset sanomaan. Tuoksuheinälamppu valaisi hämärästi huonetta. Yö oli jo myöhä. Jasudara parka unen helmoissa leväten ei tiennyt mitään synkästä kohtalosta, joka häntä odotti. Poikaista syleillen hän rauhallisesti nukkui. Oi, mitä lienee hän uneksinut tulevaisuudestansa, jonka onni kuitenkin oli katoava kuin kimeltelevän hämähäkin siiman kultaus auringon laskettua! Perintöruhtinas katseli lempeästi nukkuvan puolisonsa kasvoja. Ketähän varten lie hän järjestänyt mustat suortuvansa! Kenellehän kilpikonnan kuorinen kampansa ja helmikoristeensa noin kimeltelivät! Tarkemmin katsoessa huomasi, että hän oli poskillensa hiukan väriäkin tuoksuttanut. Hymyilevän taivaan immen kasvot! Mistä riemusta lie uneksunut! Ja nyt oli myrskytuuli kevätkukalta sen somat terälehdet raasien siroitteleva! Perintöruhtinas seisoi sanatonna vuodeverhon ääressä.

Oi Jasudara! Koko mailman aarteita kalliimmalla, lumivuorten huippuja korkeammalla, Gangesvirran vettä syvemmällä lemmelläsi minua hellinyt armas vaimoni! Nyt Siddhaarta ottaa sinusta ainaisen eron! Mutta milloinkaan en lakkaa rakkauttasi muistamasta. Äärettömät tuskat, jotka kaikkia mailman eläviä olentoja rasittavat, kutsuvat minut sinun luotasi. En lähde siksi että niin vähän sinua rakastaisin. Lähden sentähden että niin syvästi rakastan mailman kaikkia eläviä olentoja. Jos minua tunteettomaksi soimaisit, niin tekisit sen siitä syystä, ettet vielä minun suurta rakkauttani tiedä.

Oi Jasudara! Rakkahin vaimoni! Olen syntynyt tätä mailmaa pelastamaan. Yhdeksäntoista vuoden ajan on sydämeni sentähden levotonna ollut ja säälistä vaivaantunut. Isäni aina minulle sanoo: “ Hallitse tätä maata”, mutta se ei ole minun elämäntehtäväni. En ole ruunua kantaakseni, keihästä heiluttaakseni ja heikkoa sortaakseni tähän mailmaan syntynyt. Ei tee minun mieleni miljoonien kuivien luiden avulla päästä yhden tappelun voittajaksi. Olen, syntynyt yksinäisissä vuorimetsiköissä valvomaan ja nukkumaan, ruoan kerjuuta paitsi, kaikki ajatukset lakkauttamaan ja autuaasen uinailuun vaipumaan. Tässä on minun suuri elämäntehtäväni. Kun isäni rakkautta ajattelen, on sydämeni pakahtua. Mutta pidän koko mailman vapahtamista yhden Kapilan valtakunnan loistoa tärkeämpänä.

Oi, rakkahin Jasudarani! Hoida sinä minun sijassani isätöntä Ragoraa ja lohduta niin isäni sydän. Ällös vastedes minusta huolehdi. En ole enää kuninkaan poika, en perintöruhtinas. Olen yksinäinen, alakuloinen erakko. Mutta ällös surkuttele minun köyhyyttäni ja alhaisuuttani! Minä olen koko mailman pelastava. Tulee kerran se aika jolloin minua mailman vapahtajana kumarretaan. Oi, Jasudara! Mailman aarteita kalliimmalla, lumivuorten huippuja korkeammalla, Gangesvirran vettä syvemmällä lemmelläsi minua hellinyt vaimoni, nytpä Siddhaarta ottaa sinulta ainaiset jäähyväiset! Niinpä siis — hyvästi!

Näin perintöruhtinas sanoi heidän tietämättänsä makeassa unessa nukkuvalle vaimolleen ja pojalleen hyvästi. Nähdessään viattoman poikasensa mistään tietämättä äitinsä povella nukkuvan, valtasi hänet ikävän tunne, ja hän vuodatti huomaamattansa kyyneleitä. Mutta mitäpä enää vaikeroisin, ajatteli hän, karkasi mielensä, katkaisi tunteensa paulat ja päättäväisesti läksi ulos.

Mennessään hovin lävitse, näki hän nuo tuhannet hovinaiset unessa makaavan. Samat olennot, jotka päiväs-aikaan värituoksulla itseään juhlamuotoon somistivat, olivat nyt nukkumatin mailmassa

leikkiessään kuin nahkasäkit tai luuripustimet. Muutamat makasivat ruumis väärässä, puku epäkunnossa, muutamat rinnat paljaina, muutamat liepeet ylhäällä; muutamat käsi leuvalla, muutamat molemmin käsin rumpua syleillen, muutamat silmät viirussa, muutamat silmäterät selvästi näkyvissä, muutamat seljällään, kädet ja jalat pitkänään, suu auki, muutamat tietämättään käsillään huitoen, jalkojaan sätkytellen, muutamat pää peitossa kuorsaten, muutamat rähmällään niska kymärässä, muutamat kirs, kirs hampaitaan kiristellen, muutamat töryn keskellä, ryvettyneinä; kaikki koruttomina kuin kivet kedolla, rumina kuin hautuumaan luurangot. Tämän nähdessään hän säälien ajatteli: “Naisten kauneus ei todella ole tuon parempi. Vaikka poskillensa väriä tuoksuttavat, päällensä pukuja ripustelevat, muotonsa miellyttäväksi teeskentelevät, helmikoristeittensa loistolla ihmissilmät sokaisevat, niin on heidän ruumiinsa oikeastaan noin ruma. Surkutella täytyy todella niitä, jotka aistillisten himojensa pauloissa mielin määrin petettäviksi joutuvat. Olen nyt omin silmin nähnyt, kuinka kurjalta todellisuus näyttää”. Taas nousi rohkeus mahtavasti hänessä. Riemuiten hypähdellen päätti hän pyrkiä eteenpäin aloittamaansa suuntaan. Sitenhän sopisi hänen avuttomia auttaa, turvattomia turvata, kodittomille koti valmistaa!

Niin astui perintöruhtinas ulos hovista. Sydämestään kaikkia jumalia rukoillen katseli hän hartaasti ylös taivaasen. Oli juuri talven alkuaika. Sadeajan kuumuus oli väistynyt. Gangesvirralla puhalteleva syystuuli oli vähitellen heikennyt. Lumivuorten jää ja lumi pohjan puolelta teki tuloansa vuorostaan ihmisiä ahdistaaksensa. Taivas oli selkeä, ilma kirkas. Tähdet kirkkaasti kimaltelivat. Perintöruhtinas herätti ajurinsa Tjannan ja käski tuomaan lempiratsunsa Kantakan sanoen: “Sydämeni kovasti janoaa. Tekee mieleni mennä makeasta kastelähteestä juomaan”. Tjanna ymmärsi, että perintöruhtinas aikoi kotinsa jättää, ja ajatteli: “Kuningas on aina käskenyt minua pitämään silmällä, milloin perintöruhtinas linnasta lähtee tai palaa. Jos nyt perintöruhtinasta

tottelen, kapinoin kuningasta vastaan. Jos tottelen kuningasta, teen perintöruhtinasta vastaan. En pääse tästä edes, en takaisin”. Kun perintöruhtinas taivuttaaksensa häntä puhui mailman pelastamisen tärkeydestä, totteli Tjanna itkien hänen käskyänsä ja toi Kantakan hänelle.

Kantaka oli oiva ratsu. Sen valjaat olivat kaiteilla helmillä koristetut. Sen selkä oli kuin lohikäärmeen. Perintöruhtinas taputteli hevosen kaulaa ja sanoi: “Kantaka, jos sinulla sielu on, niin kuule sanojani! Monasti on isäni sinulla ratsastaen vihollisen leiriin hyökännyt ja aina voitolla palannut. Minä nyt matkustan lumivuorten kupeille. Vaikkei minua sotajoukko seuraakkaan, niin ratsastan minäkin ankaraan taisteluin kaikkien elävien puolesta voittaakseni. Juokseppa siis rivakasti pitkä matkasi, äläkä väsy!” Kantaka oli korvat heristettynä kuuntelevan näköinen. Perintöruhtinas nousi vitkaan ratsun selkään, tarttui ohjiin ja läimäytti niillä kerran. Tjanna tarttui päitsimiin ja kävi edellä. Ihmeellistä! Hevonen pidätti henkeään eikä hirnahtanut ja astuskeli varovaisin, äänettömin askelin. Linnan portti, luja — aamuin avatessa, illoin sulkiessa neljänkymmenen penikulman päähän narahtava, raskas rautaportti — sekin äänettömästi itsestään avautui. Siitä Tjanna, Kantaka ja perintöruhtinas lähtivät yön selkään Kapilan linnasta.

Ah, näin hylkäsi Siddhaarta mailman loiston ja jätti maansa ruunun perillisen aseman, katkaisi kaikki siteet ja rupesi kuljeskelevaksi, toimettomaksi vain hartauden ajatuksiin vaipuneeksi erakoksi! Yö oli pimeä, tuuli hiljainen, taivas pukeutununna tähtivaippaansa. Valko palvelijan ja herransa kanssa lentotähden tavoin pimeätä halkoen kiisi tiehensä. Oli silloin joulukuun seitsemäs päivä.

SEITSEMÄS LUKU.

Tjanna ja Kantaka.

Kun Tjanna, Kantaka ja perintöruhtinas olivat kulkeneet noin kaksikymmentä penikulmaa tulivat he päivän nousun aikana lounaassa sijaitsevan Minikan kylän kautta metsään, jossa Bakkaba-erakko asui. Metsä oli avara, puut puhtoisia, linnut ja eläimet kesyttyneitä. Tämän perintöruhtinas itsekseen iloiten otti hyväksi merkiksi ja ajatteli: "Tuo erakko on varmaan oleva hyödyksi minulle autuuden tien käsittämisessä". Hän astui alas hevosen selästä ja kädellään sen päätä sivellen hellästi puheli: "Nyt on sinun suuri tehtäväsi suoritettu. Palaa nyt linnaan ja päätä taivaan säätämä vuosiesi määrä! Minä taas rupean erakon tärkeään tehtävään. Että olet minun tähteni tämän pitkän matkan juossut, sen minä ijäti olen ansioksesi lukeva. Kantaka! Älä sure! Älä vaikeroi! Älä itke! Kun isäntäsi, jota kannoit, kerran työstänsä hedelmän niittää ja tulee koko mailman herraksi, niin antaa hän sinulle makeata kastetta juodaksesi". Valko pää kumarassa kuunteli rauhallisena perintöruhtinaan sanoja.

Sitten hän puhui Tjannalle sanoen: "Uskollinen palvelijani! Nyt on sinun toimesi tehty. Mitenkä sinun rakkautesi ja uutteruutesi palkitsisin! Nyt minä jätän mailman loiston ja antaudun autuuden tietä oppimaan. Kun kotia palaat ja tästä isälleni ja sukulaisilleni ilmoitat, niin sano, että minulla on semmoinen aikomus ja etteivät he minun tähteni huolehdi. Puolisoni on jo pojan synnyttänyt. Hän tulkoon minun sijassani perilliseksi. Kunnioittakaa te kuningasta ja hänen virkamiehiänsä, olkaa uutterat maan hallinnossa! Ei minulla nyt ole paljon sanottavaa. Palaa sinä kiireesti hevoisinesi sanaa viemään!" Näin sanoessaan riisui hän jalokivillä koristetut vaatteensa ja ruununsa ja pukeutui sen sijaan halpa-arvoiseen,

yksinkertaiseen, mustaan pukuun, leikkasi hiuksensa, miekkansa irroitti, paljasti kätensä ja jalkansa ja käski Tjannan viemään pukunsa, ruununsa, hiuksensa ja miekkansa takaisin sanoen: “Tästä alkaen olen minä vain toimeton erakkojen oppilas. Mitä siis ruunulla ja komealla puvulla tekisin? Tjanna! Älä itke sitä, että muotoni halventunut on! Sillä koko mailma on vielä minun omakseni tuleva”. Ah, eilen komea perintöruhtinas, nyt turvaton erakko parka! Kuinka suuri, säälittävä muutos!

Tjanna raukka nyyhkytteli kauvan ja sanoi: “Voi, mitä olisi minun tehtävä? Eilen illalla unipäissä tänne juoksin, mutta nyt kun erota pitäisi, tuntuu mahdottomalta yksin palata. Perintöruhtinas, olet hovin sopukassa mieheksi varttunut! Ruumiisi on hento, luontosi heikko; mitenkä voisit kestää monenvuotista itsesi kidutusta tuulessa ja sateessa? Ja vaikka autuuden saavuttamiseksi itsesi uhraisitkin, mutta kun samalla vanha kuningas kadottaa poikansa, perintöruhtinatar puolisonsa, prinssi isänsä, Kapilan kansa viisaan kuninkaan! Ajattele toki, perintöruhtinas, paremmin asiata! Käyhän vielä pukeutuminen tähän komeaan pukuun ja jalokiviseen ruunuun! Miksi Tjanna herratonta hevoista taluttaen palaisi!” Sydämen pohjasta tuli jokainen hänen sanansa, ja kyynelten loputtua hän itki verta. Tyynnyttääkseen häntä selitti perintöruhtinas mailman kulkua ja osoitti, kuinka syntyminen ja kuoleminen, yhtyminen ja eroaminen ovat ainaisia tapahtumia. Vihdoin jäi Tjanna sanattomaksi, tukahutti kyyneleensä, nousi seisaalle ja koki käskyä totellaksensa tarttua Kantakan suitsiin. Mutta valko laskeutui polvilleen perintöruhtinaan eteen, ei noussut ylös, vaan nuoleskeli hänen jalkojaan ja näytti pitkään huoaten myöskin tahtovan suruansa ilmaista. Mutta perintöruhtinas nousi seisaalle, pudisti tomun vaatteistansa ja lähti menemään heittäen Tjannalle ja Kantakalle viimeiset jäähyväiset. Tjanna koki tarttua hänen vaatteesensa, mutta ei ylettynyt. Silmät täynnä kyyneliä katseli hän perintöruhtinaan menoa. Perintöruhtinas etääntyi ja vartalonsa yhä pieneni. Tjanna kohotti kätensä, nousi varpailleen ja

huusi perintöruhtinasta, mutta metsän kaiku vain siihen vastasi. Etäälle puitten varjoon hämärtyi perintöruhtinaan vartalo. Valko myöskin tätä katsellessansa käänteli päätänsä ja hirnahteli. Suruun sortumaisillaan syleili Tjanna valkon kaulaa ja itki, mutta perintöruhtinas eteni vähitellen näkymättömiin. Kauvan Tjanna vielä kumartelihe ja kääntelihe häntä nähdäkseen.

Sitten hän kuin mielenhäiriössä, älynsä menettäneenä, viskautui maahan, nousi ylös ja taas viskautui, kunnes hän katuen ja vaikerrellen lähti paluumatkalle.

KAHDEKSAS LUKU.

Buddha autuuden tietä oppimassa.

Tjannasta ja Kantakasta erottuaan tunkeutui perintöruhtinas Bakkaba-erakkoa tavatakseen syvälle metsään. Tätä metsää kutsuttiin Raamaksi. Se oli kahdenkymmenen penikulman päässä Kapilavastusta lounaaseen. Pilviä tavoittelevat vanhat puut olivat niin tiheitä, että siellä sydänpäivälläkin oli hämärää. Ympäristö oli hiljaista, kaupungin pölyistä kaukana. Bakka-erakko oli kauvan tässä metsässä itsensä kidutusta harjoittanut, ja hänen luokseen oli tullut paljon oppilaita. Hänellä oli hyvä maine. Perintöruhtinas oli linnassa eläessään jo häntä ihaillut. Nyt hän opintonsa alkaakseen ensin lähti tätä erakkoa tapaamaan.

Bakka-erakon joukko oli vanhan brahmaopin lahkoa ja piti Indiassa tavallisten jukalahkolaisten tavoin päämääränänsä ruumiinsa kiduttamisella tulevaisen autuuden saavuttamista. Kun perintöruhtinas tapasi Bakka-erakon ja tarkasteli hänen oppilaittensa menettelyä, niin huomasi hän, että heillä kullakin oli oma opinkäsityksensä; erilaiset olivat myös heidän pukunsa ja ruokansa. Muutamat käyttivät ruohoja ja lehtiä pukiminaan, toiset pukeutuivat puunkuoriin. Muutamat poimivat yrtin juuria tai puun hedelmiä ruuaksensa, syöden vain kerran päivässä, toiset kaksi ja kolmekin kertaa. Muutamat pitivät lintujen tapaan herkeämättä toista jalkaansa koholla, toiset matojen tavoin maassa matelivat. Muutamat kastivat herkeämättä päätänsä veteen, toiset kalojen tapaan veteen sukelsivat. Muutamat makasivat orjantappuroiden päällä. Muutamat kantoivat yllään ruumisten päältä riisuttuja rääsyjä. Muutamat pitivät toista kättään ylhäällä. Muutamat seisoivat suorana milloinkaan asentoaan muuttamatta. Sanalla sanoen, he käyttivät kaikenlaisia tunnettuja kidutuskeinoja. Niinpä

olivat myös ruumiiltaan äärettömän menehtyneitä, luunsa kuivuneet, verensä tyrehtynyt, näöltään varjoakin surkeammat.

Vaikka perintöruhtinas oli ennenkin saanut kuulla itseään kiduttavista erakoista, sai hän nyt vasta omin silmin nähdä sellaisia. Häntä arvelutti, tokko tämä lienee oikea pelastuskeino. Koettaakseen kysyi hän heiltä: “Teidän menettelynne on todella merkillinen. Pyydän, sanokaa minulle, mitä tuollaisella kidutuksellanne aijotte saavuttaa?” He vastasivat: “Aijomme tietysti pyhien kirjojen opetusta seuraten kidutuksellamme saavuttaa taivaan riemun”. Hän kysyi vielä: “Niin taivaan riemua kuin se lieneekin, niin loppunee se kuitenkin joskus? Silloin taas langennette vaivojen maille kiertelemään. Mitenkä tästä kovasta kohtalosta pelastua aijotte?” Tähän he eivät kyenneet vastaamaan, vaan sanoivat: “Me seuraamme vain pyhiä kirjoituksia”.

Tämän johdosta perintöruhtinas tarkoin ajatellen päätti: “Ken elämää pyytää, on elämän saavutettuaan taas kuoleva. Ken riemua tavoittelee, joutuu riemun saavutettuaan jälleen tuskien valtaan. Niin muodoin ei tuskan ja riemun vaihtelu milloinkaan lakkaisi. Korkeampi viisaus on tässä tarpeen. On hylättävä sekä tuska että riemu ja lakattava mitään pyytämästä. Vasta silloin on oikea autuus saavutettavissa”.

Perintöruhtinasta epäilytti Bakka-erakon kidutus-oppi. Yhden yön väittelyn jälkeen hän luopui erakon seurasta, lähti Raaman korvesta, ja kun hän kuuli, että etelässä sijaitsevan Magadhan valtion Miroo-vuoristossa asui Araara niminen, elämänsä puhtaudesta ja viisautensa syvyydestä kuulu opettaja, niin päätti hän mennä tältä autuuden tietä kysymään.

Tietä vaeltaessaan saapui hän juuri Kapilan etelärajalle, kun hän iltahämärässä, ankarassa syystuulessa, matkan päämäärän vielä kaukana ollessa, näki kolme ratsastajaa tomupilven ympäröimänä perässään kiitävän. Hän pysähtyi ja katsellessaan heidän

lähenemistään tunsi joukosta sotaministerin, joka Kapilan linnasta käskyn saatuaan arvattavasti oli tullut häntä pidättämään.

Tätä ennen oli Tjanna perintöruhtinaasta erottuaan, sydän suruisena, mieli murheellisena linnaan palannut. Perintöruhtinaan seurassa oli hän öisen retkensä tehnyt, mutta palasi yksinään. Ilma tuntui hänestä raskaalta, päivä valottomalta, kaupunkikin näytti murheelliselta. Puutarhoilla, metsillä, lähteillä oli kyllä entinen muotonsa, mutta vesi ei näyttänyt kirkkaalta eivätkä puut viheriöiltä. Koko avara maa kaipasi eilistä, iloista muotoansa. Hovilaiset tietäen perintöruhtinaan yöllä linnasta lähteneen olivat neuvottomina. Kun näkivät Tjannan Kantakaa taluttaen palaavan, hämmästyivät he vielä sittenkin, ettei perintöruhtinasta ollut mukana ja riensivät kilvan kysymään, mikä siihen syynä oli. Kuningas ja perintöruhtinatar myöskin Kantakan hirnumisen kuultuaan kiireesti rappusille vastaan riensivät. Mutta siellä seisoi vain Tjanna alakuloisena valkon kanssa. Perintöruhtinas oli siis iäksi heidän paristaan poistunut. Koko hovi vaipui äänettömyyteen, vain nyyhkytyksiä kuului.

Kuninkaan suru oli sanomaton. Mutta Jasudaran itku ihan sivullisenkin sydäntä särki. Eilen illalla nukkui hän tuoksuvassa kammiossaan sorsaparin unta, tänään oli hän leski eikä saanut enää kumppaniaan nähdä. Oliko se unta vai näkyä; kuka sitä valveilla oloksi olisi uskonut? "Kuinka tahansa, tunnoton ihminen hän on", ajatteli Jasudara. "Kuinka minä naisena olisin voinut estää häntä kallista toivettansa toteuttamasta? Olisipa hän vain siitä rakkaasti minulle ilmoittanut ja antanut minun jäädä häntä rakkaudella kaipaamaan. Verrattoman Siddhaartan puolisona olemiseni ei ollut yhden yön unta pitempi. Ja vaikka ei hän minusta olisi mitään huolinutkaan, niin tämä pienokainen sitten —! Sehän on nyt ijäti orvoksi jäänyt! — Voi, Tjanna, mikset kieltäytynyt hänen käskyään tottelemasta! Kantaka, miksi et ollut askeleita ottamatta! Sinä neljänkymmenen penikulman päähän narahtava linnan portti, kun et hovia unesta herättänyt! Taivas, mikset lunta sadattaen hänen

tietänsä tukkinut! Maa, mikset järisten hänen edestänsä tietä pudottanut!" Ruhtinatar menetteli kuin mielipuoli, itki ja vaikeroi, nuhteli Tjannaa, soimasi Kantakaa, mutta lopulta ei kuitenkaan auttanut mikään.

Nyt valitsi kuningas ministereistänsä kolme älykkäintä ja puhetaitoisinta ja käski heidän ratsuja piiskaten rientää perintöruhtinasta pidättämään. Ministerit tottelivat käskyä ja Tjannalta saamiensa tietojen nojalla ratsastivat heti matkavalmistuksiin aikaa tuhlaamatta nuolena kiitäen Raaman korpeen. Kun he Bakka-erakolta perintöruhtinasta kysyivät, vastasi tämä, että hän Magadhaan mennäksensä oli jo tästä maasta lähtenyt. Ministerit kääntyivät siis etelään ja iltahämärässä vaivoin perintöruhtinaan tavoittivat.

Niinpä siis ministerit perintöruhtinaan saavuttivat, katselivat hänen muuttunutta muotoaan ja kyyneleitä vuodattaen tunteitaan tulkitsivat, kertoivat hänen lähtönsä vaikuttamista tapahtumista Kapilassa, kuninkaan surusta, perintöruhtinattaren tuskasta, virkamiesten ja kansan pettymyksestä y.m., vetosivat järkeen ja tunteesen, kauniisti, lämpimästi, sadoin keinoin kehoittivat häntä vielä linnaan palaamaan.

Mutta perintöruhtinas kumosi ministerien taitavat puheet ja sai tästä vain vahvistusta päätöksellensä viettää elämänsä autuuden tien keksimiseksi. Lopuksi sanoi hän ministereille: “Sanokaa te kuninkaalle ja perintöruhtinattarelle, virkailijoille ja kansalle, että Siddhaarta ei ole sellainen mies, joka sopisi yhden valtakunnan hallitsijaksi. Minä en peräydy, ennenkuin olen voittanut koko mailman omakseni. Vaikka päivä ja kuu päälleni putoaisivat, Himalajan lumivuoret ylleni vierisivät, en suinkaan muuta tätä päätöstäni!” Sanansa tulena leimusivat, olentonsa ympäröi korkea majesteettisyys. Ministerit jäivät sanattomiksi, tunsivat syvää kunnioitusta ja hämillään poistuivat.

YHDEKSÄS LUKU.

Araara-erakko.

Ministerit palautettuansa kulki Siddhaarta kehno pukunsa tuulessa liehuen Gangesvirran yli Magadhan valtakuntaan. Viisaus lainaa omistajansa olennolle jotakin kirkkaudestansa. Hänen ylevä käytöksensä lakaisee ympäristön puhtaaksi, ja kunnioitettava muotonsa saa vastaantulijat silmänsä häneen kääntämään.

Magadhan valtakunta oli Kapilan eteläpuolella. Sen alue oli suuri, sotajoukko väkevä, kansa varakas. Silloisen kuninkaan nimi oli Pinpisaara. Hän oli rohkea ja suurituumainen. Jo aikaa oli hän kuullut puhuttavan Siddhaartasta. Nyt kerrottiin, että Siddhaarta kotinsa hyljänneenä kuljeskeli hänen maassansa. Hän ajatteli itsekseen: "Siddhaartalla on korkeat harrastukset ja verraton äly. Hänen tietonsa ja taitonsa maine on aikaisin maahani tulla jyrissyt. Koska hän nyt on kotoansa lähtenyt ja maastansa muuttanut, niin pelkään, että valtakuntansa on tuntunut hänestä liian pieneltä, tai lienee hän suuttunut, kun ei vielä ole hänelle valtaistuinta luovutettu. Hyvä, minäpä häntä käytän suuren tuumani toteuttamiseksi!"

Pinpisaara pukeutui kuninkaalliseen pukuunsa, asetti ruunun päähänsä ja meni tielle Siddhaartaa vastaan, tervehti häntä kunnioittavasti ja lausui: "Oi, erakko, opin tähden kuninkuuden kunnian hyljännyt oiva munkki! Kuinka sinä, jolla on lahjat hallita suurta valtakuntaa, olet kerjäläisen kupin käteesi ottanut ja ruvennut paljain jaloin vaeltamaan? Ei kenenkään ylevämielisen, suurituumaisen miehen sovi yksipuoliseksi ruveta. On kyllä säälittävä sitä, joka tosin on saavuttanut rikkautta, kunniaa ja valtaa, mutta ei ole totuuden tietä käsittänyt. Mutta ken omistaa

samalla sekä rikkautta, mahtia että viisautta ja saavuttaa vallan yli toisten hengen ja vapauden, sitä minä pidän viisaana ruhtinaana. Totuuden tien etsiminen käy yhtä hyvin laatuun palatsissa kuin erämaassakin. Erakko, jos tahdot, niin annan sinulle puolen valtakuntaani lääniksesi. Ellei se vielä mielestäsi riitä, niin on minulla suuri armeija. Milloin vain lipun pystytät ja kutsun lähetät, niin voit sillä helposti koko ympäristösi valloittaa. Mitä arvelet, erakko; eikö tee mielesi ruveta valtakuntaani hallitsemaan?”

Siddhaarta vastasi lämpimästi: "Suuri kuningas! Kiitän sinua ystävyydestäsi. Mutta minun haluni esineenä ei ole vain yksi valtakunta eikä yksi linna, vaan koko mailman kaikki olennot. Neljän vaivan virta mailmassa yhä paisuu. Himojen tuli on maan polttanut. Voi kauheata! Lukemattomat elävät hukkuvat eivätkä tiedä mitään pelastuskeinoa. Minä olen syntynyt heille pelastuksen oikeata tietä osoittamaan. Se on elämäni tehtävä eikä mikään muu. Suuri kuningas! Ovatko rikkaus ja valta niin toivottavia? Vaikka koko mailman valtikkaa kädessäni pitäisin, en sillä kuitenkaan pääsisi pyhimyksen autuaalliseen heräämiseen. Minusta on mailman kunnia vain tyhjä varjo. Mitenkä siis tahtoisin varjoa takaa-ajaen kompastua? Suuri kuningas? Lakkaa minua säälimästä! Koko mailma on minun kotini. Kaikki elävät olennot ovat minun lapsiani.

"Mitäpä siis minulta puuttuisi? Älä minua surkuttele! Surkuttele ennemmin kuninkaan istuimella kärsiviä, rikkauden rasittamia olentoja! Ihmiset hellivät vaimojaan ja lapsiaan, rahaa rakastavat, valtaistuinta kunnioittavat, murehtivat, etteivät saisi sitä, jota vielä eivät ole saavuttaneet, ja pelkäävät kadottavansa sen, mitä jo ovat saaneet. Mutta ihmisen täytyy vihdoin kuolla. Käykö silloin meneminen vaimo, rahat ja valtaistuin muassansa; ellei, niin kuoleva kuningas ja kuoleva kerjäläinen ovat aivan yhtäläiset."

Hartaasti kuunnellut Pinpisaara kuningas nyökäytti nyt hämillään päätään.

Siddhaarta jatkoi vielä puhettansa lausuen: “Kenpä käärmettä vältettyänsä vielä tahtoisi tulla sen puremaksi? Kenpä soihdulla kätensä poltettuaan vielä rupeisi sitä maasta nostamaan, kun se on pudonnut? Kukapa siis himot hyljättyään, vielä niihin heittäytyisi? Minä olen vaimostani ja pojastani luopumalla saanut omakseni kaikki elävät olennot. Valtaistuimen hylkäämällä olen koko mailman voittanut. Tämän elämän jättämällä olen ijäisen elämän saavuttanut! Älä minusta ole milläsikään, vaan vanhurskauden tietä vaeltaen hallitse kauvan valtakuntaasi!”

Himojen liekin polttama Pinpisaaran rinta sai nyt tuntea vilpoista tuulen löyhkää. Hänestä tuntui siltä, kuin äkkiarvaamatta silmänsä olisivat auvenneet. Vanhastaan tapahtui Indian valtakunnissa valtaistuimen ja hallitusvallan luovutus tai vastaan-otto ani harvoin rauhassa; asevoimalla ryöstäminen oli tavallista, Magadhan kaltaisessa valtakunnassa erittäin. Senpä vuoksi ajatteli kuningas Siddhaartastakin aivan kuin itsestänsä ja odotti saavansa mielensä mukaisen vastauksen, mutta joutui päinvastoin tämän aavistamattoman nuhtelun alaiseksi. Paljon hän nyt jo itsekin ymmärsi, osoitti syvästi häpeävänsä ja tarttui kunnioittavasti Siddhaartan käteen lausuen: “Kunnioitettava erakko! Minun sydämeni on kovasti saastunut. Ei myöskään sovi minun sinua väkisin vaatia. Toivon vain, että kun sinä olet herännyt autuuden tien käsittämiseen ja toistamiseen maahani pysähdyt, niin otat minut oppilaaksesi”. Kalliin “kolmen aarteen” siemenet näin aluksi kuninkaan sydämen peltoon kylvettiin.

Pinpisaarasta erottuaan suuntasi Siddhaarta kulkunsa Magadhan pääkaupungin Udsjagriwan pohjoispuolia olevalle Miroo-vuorelle ja kävi tapaamaan Araara-erakkoa. Tämä oli maansa etevin opintietäjä. Viisautensa ja hyveensä olivat hänelle hankkineet aikalaistensa jumaloimisen. Udraraamatran, toisen yhtä mainion erakon kanssa hän asui Miroo-vuorella. Heidän luoksensa oli kerääntynyt paljon oppilaita, jotka heitä ihailivat ja asuivat siellä täällä vuorilla tai laaksoissa, puitten alla, kivien päällä, ja näkyivät

hartaasti kidutusta harjoittavan. Araara näki, ettei Siddhaartan muoto ollut mailman tavallisia, iloitsi suuresti ja sanoi: “Oi, hyvä nuorukainen! Tiedän, että sinä voit varmasti autuuden käsittämiseen herätä. Ennen aikaan kyllä Mjoosjoo-kuningas jätti valtaistuimensa ja pyysi opetusta, mutta kovin oli hän ollut nuoruutensa päivinä horjuvainen uskossansa, harjoittanut himojansa mielin määrin ja ruumiinsa tärvellyt. Mutta sinä olet elosi keväimessä rikkauden ja kunnian viettelyksiltä säilynyt Se on oiva asia. Pyri eteenpäin puhtauden tiellä; älä suinkaan käänny takaisin!” Siddhaarta iloitsi itsekseen tästä tunnustuksesta ja kuunteli toisten oppilasten kanssa hänen opetustansa.

Mutta ei Araara-erakonkaan opetus riittänyt selvittämään Siddhaartan pääkysymystä: Mistä syntymän, vanhuuden, kivun ja kuoleman neljä vaivaa syntyvät ja mitenkä niitä käy välttäminen? Erakko johti kaikkien elävien neljä vaivaa “hämärästä alusta” ja piti ajattelemattomuutta eikä kuitenkaan ajattelemattomuutta lopullisena vapautumisena. Hänen oppinsa mukaan syntyy hämärästä alusta ensin itsekkäisyys, joka on himojen yhteinen juuri. Tästä ne yhä kasvaen suurentuvat ja aikaan saavat ahneuden, vihan y. m. kaikenlaiset intohimojen vaivat, jotka vihdoin muuttuvat syntymän, vanhuuden, kivun ja kuoleman tuskiksi. Näitä tuskia käy välttäminen vain siten, että jäykästi noudattaa vanhurskauden käskyjä, oleskelee yksinään itseään kiduttaen ja niin katkaisee kaikki himojen mailman siteet, hylkää kaikenlaiset turhat seka-ajatukset ja vaipuu ajattelemattomuuden eikä kuitenkaan ajattelemattomuuden tilaan. Mutta koska tämmöinen tila on vielä ihmisminän kahleissa oloa, kun ei sillä ole päästy täysin lopettamaan olemisen ja olemattomuuden eroitusta, niin päätti Siddhaarta, ettei se vielä ole lopullinen vapautuminen. Molemmat erakot ihmettelivät Siddhaartan harvinaista älyä ja arvaamattoman syvää viisautta.

Kun eivät Araara- ja Udraraamatra-erakotkaan saattaneet johtaa häntä täydellisen heräämisen kirkkauteen, lähti hän sieltä ja valitsi

olinpaikakseen seudun Nirendsen virran itäisellä rannalla, jossa istui päiväkaudet itseksensä tarkasti lakia tutkien ja mailmasta eroa ajatellen. Näin muutaman kuukauden vietettyänsä päätti viisautta janoova erakkomme vielä mennä kallista opetusta saamaan ja lähti Urwirv-metsässä asuvaa viittä biksjua eli kerjäläishartailijaa tapaamaan.

KYMMENES LUKU.

Herääminen.

Siddhaarta tuli Urwirviin. Kun hän tarkasti näiden kerjäläishartailijoiden käytöstä, niin huomasi hän, että he hyvin tunteitaan hallitsivat ja himojaan hillitsivät, pitivät käskyt tarkasti ja hiljaisuudessa ja vaiti-olossa todella näyttivät heränneiltä hartailijoilta. Hän siis liittyi heidän seuraansa ja yhtyi heidän kanssaan uinailemaan. Hartailijat tiesivät, että Siddhaarta oli harras autuuden etsijä, ja uutterasti, kohteliaisuuksista välittämättä, opetustointaan harjoittivat. Siddhaarta jännitti kaikki henkensä voimat itseään hillitäksensä, unohti ruokansa ja juomansa, piti sydäntänsä puhtaana, noudatti pelastuskäskyjä ja vaipui hiljaisena uinailun hämärään. Vaikka nuo viisi kerjäläishartailijaa kaikki olivat itsensä kidutuksessa mainioita, ei heistä kukaan ollut Siddhaartan vertainen hartaudessa.

Tätä itsensä kidutusta viiden kerjäläishartailijan seurassa jatkoi Siddhaarta koko kuusi vuotta. Kevättuulet ja syyssateet vaihtelivat, mutta hänen sydämensä pysyi järkähtämätönnä kuin vuori. Itsensä kidutuksessa hän edistyi niin, että lopulta saattoi ylläpitää ruumiinsa syömällä yhden ainoan gomajyväsen päivässä. Hänen verensä ja lihansa kuivettuivat, vartalonsa oli kuin kuivunut puu. Mutta hän ei hetkeksikään luopunut päätöksestään kulkien yli elämän ja kuoleman valtameren saapua täydellisen heräämisen autuaalliselle rannalle. Huhu Siddhaartasta leveni kautta koko valtakunnan. Vallasnaisiakin tuli sankat joukot häntä katsomaan. Mutta Siddhaarta istui tyyneenä, äänetönnä, silmät unelmoivina. Vuorituuli puhalsi hänen vaatteensa ja hiuksensa hajalle, mutta hän pysyi liikahtamatta kuin kuollut.

Mutta ikävä kyllä! Siddhaartan sydämessä ei ollut vielä rauhaa! Sentähden päätti hän rohkeasti: “Tuhmaa on itseänsä kiduttamalla toivoa autuuden tien selkenemistä. Mitä kylvää, sitä niittää saapi. Itsensä on ihmisen siinä ajatuksinensa toimiminen. Sydämensä puhdistaminen ja tyynnyttäminen on kyllä paikallansa, mutta itseltään ruuan kieltäminen ja ruumiinsa tärveleminen ei mitenkään voi olla oikea pelastuskeino. Nyt olen kuusi vuotta itseäni kiduttanut, kuolemaa vain vielä puuttuu, mutta yhä on sydämeni rauhaton kuin ennenkin. Parempi on minun syödä ja juoda, vahvistaa ruumiini ja sitten uljaalla mielellä pyrkiä eteenpäin puhtauden ja autuuden tiellä. Nirvana on viisauden valolla etsittävä; mitä nälkää näkeminen auttaa!“

Tämän päätöksen tehtyänsä Siddhaarta ensin kylpi virrassa. Mutta monen vuoden paastosta oli ruumiinsa lopen riutunut, niin ettei hän jaksanut jaloillaan pysyä, vaan voimattomana hoiperteli sinne tänne ja vaivoin puunoksista kiinni pitäen pääsi rannalle nousemaan. Siihen hän kaatui kuin kuollut. Läheisessä metsässä asuvan paimenpäällikön Nanda-niminen tytär sattui juuri virran rantaa kulkemaan ja nähdessään Siddhaartan kaatuneena makaavan, kumartui kunnioittavasti hänen jalkoihinsa ja tarjosi hänelle hyvänhajuista juustoa syötäväksi. Kun Siddhaarta oli juustoa nauttinut, palasivat hänen voimansa äkkiä, ja jäsenensä näyttivät uuden loiston saaneilta. Kerjäläishartailijat kaukaa tätä katsellessansa ajattelivat: “Siddhaarta on virrassa peseytynyt ja ruokaa nauttinut; tämähän on lankeamista. Voi, meidän opettajamme, bosatsuna kunnioittamamme kumppanimme on kidutuksia kestämättä unohtanut korkean tarkoitusperänsä!” Ja Siddhaartasta luopuen he lähtivät tiehensä. Siddhaarta surkutteli, etteivät he vielä olleet erehdystänsä ymmärtäneet, lähti yksin metsästä ja asettui bodaipuun alle.

Bodaipuun siimes, jonne Siddhaarta oli väistynyt, oli todella mietiskelyyn sopiva paikka. Maa oli lakea ja kasvoi pehmeätä ruohoa. Alati viherjöivä lehdistö sitä varjosi. Pitkät keltaiset ja

valkeat rungot ja oksat sitä ympäröivät. Sinne ei pöly lentämään päässyt. Linnut taivaalla kaareilivat. Kun Siddhaarta sinne askeleensa suuntasi, järähti maa, taivas välkkyi aivan kuin aamuauringon pilvet rikkoessa. Ruohoa puun alle levittäen valmisti hän itselleen heräämisensä istuimen, johon hän istahti jalat ristiin, kasvot itäänpäin ja vannoi: “Ellei tietä ilmesty, en enää paikaltani nouse!”

Siddhaartan suuren toiveen toteutumisen päivä oli vihdoin tullut. Elämän ja kuoleman arvoitus oli juuri verrattomaan heräämisen valoon selvenemäisillään. Taivas ja maa tämän johdosta hyviä enteitä osoittivat. Kolmenkymmenenkuuden taivaan kaikki hyvät jumalat yhdessä iloitsivat. Himojen mailman suuri paholaiskuningas yksin allapäin pahoilla mielin ei iloinnut. Bodaipuu kun oli kaikkien buddhaksi herääjien merkkipuu, niin piti estää Siddhaarta siihen istumasta. Paholaiskuningas sentähden ennätti ennen Siddhaartaa ja käski joukon pahoja henkiä se paikka valtaamaan. Mutta bodaipuuta varjelevien hyvien jumalien säikähyttämänä pakenivat ne tiehensä. Paholaiskuningas mietti uuden keinon ja rupesi Kapilan ritariksi, vaatteet ja hiukset hajalla osoitteli hän taistelusta paenneen ulkonäköä, lähestyi kiireesti Siddhaartaa ja sanoi: “Perintöruhtinas! Nouse, nouse, kapinalliset ovat jo valtaistuimen anastaneet, perintöruhtinattaren haltijattareksi asettaneet ja Suttodana kuninkaan vankilaan sitoneet!” Todisteeksi esitti hän sukulaisten kirjettä. Siddhaarta pysyi tyyneenä, liikkumatta. Muotonsa oli kuin kuvapatsaan. Paholaiskuningas muutti nyt menettelytapaa, käskien kolme neitoansa lemmellänsä Siddhaartaa horjahduttamaan. Sanomattomassa kauneudessaan ja somissa puvuissaan tulivat he bodaipuun alle ja kokivat kaikin tavoin herättää Siddhaartassa lemmen himoa. Tuuli tuoda löyhäytteli heidän hyvää tuoksuansa. Naurunsa oli suloinen kuin keväinen päivä. Laulullansa he lemmentunteita tulkitsivat, aistimien riemuja lauloivat. Heidän äänensä oli makea kuin hunaja, laulunsa sanomattoman kaunis. Mutta Siddhaarta oli kankeana, kuin ei olisi

ketään lähellä ollut. Kuinka olisivatkaan naiset voineet häntä eksyttää!

Paholaiskuningas suuttui, kun ei tuumansa onnistunut ja lähetti koko joukkonsa, paholaiset, nälkäpirut, saatanat, aaveet, ihmissyöjät estämään Siddhaartan heräämistä. Kaikenmoisissa kummallisissa muodoissa kerääntyivät nämä bodaipuun alle, muodostivat taivaalle suuren mustan pilven, tuulta lennättivät, sadetta pirskottivat, salamaa välkähyttelivät, ukkoista jyrähyttelivät, rakeita sadattivat, kallion lohkareita sateena pudottelivat, taikka ruumiinsa joka karva ja aukko tulta ja savua tuiskivat. Muutamilla heistä oli yhdessä ruumiissa monta päätä, muutamilla vain yksi silmä, muutamat olivat silmiä täynnä, muutamat olivat paksumahaisia, pitkävartaloisia, muutamat laihoja, vatsaa vailla, muutamilla oli pitkät hampaat ja suuret kynnet, muutamilla pitkät koivet, paksut polvet, muutamilla suuri naama poikkipuolin päässä, muutamat olivat alastomia, toisilla oli tiikerin talja pukimena, toisilla käärmeen nahka, muutamilla oli kasvojen toinen puoli punainen, toinen valkoinen, muutamilla oli vyöllänsä suuri kulkunen, muutamilla oli apinan ruumis hevosen pää, toisilla oli leijonan, lohikäärmeen tai norsun pää. Väliin ne kilpaa juosten toisiinsa törmäsivät, väliin ilmassa liitelivät tai puitten välillä lentää hyppelivät, huusivat ja ulvoivat, niin että ruma ääni taivasta ja maata täristi, savu ilmaan kohosi, rajutuulet metsää kohistelivat.

Siddhaarta pysyi jäykkänä lihastakaan kasvoissaan värähyttämättä kuin kuningas leijona petojen keskellä. Tästä paholaiset yhä enemmän kiukustuivat, silmiään mulkoilivat, hampaitaan kiristelivät, lentää ja karata mellastivat. Siddhaarta katseli tätä ääneti kuin lasten leikkiä. Kivihin tarttuneet paholaiset eivät voineet niitä nostaa, nostaneet eivät voineet enää niitä maahan laskea. Lentävät peitset ilmaan jähmettyivät, niin etteivät voineet pudota. Ukkospilvi suuria rakeita viskeli, mutta ne muuttuivat korean värisiksi kukkasiksi. Lohikäärmeitten puhaltama myrkkysavu muuttui hyväksi hajutuoksuksi. Kun Siddhaarta hiljaa

oikean kätensä ojentaen maata osoitti, välkkyi hänen kämmenessään auringon ja kuun kirkkaus, ja kullan suloinen väri täytti ilman. Kun hän kovalla äänellä paholaisjoukkoa nuhteli, tärähti maa ja taivas, ja paholaisparvi hajosi kuin pilvi, katosi kuin kaste jäljettömiin. Avaruus nyt selkeni, aurinko ja kuu loistivat, pimeys hälveni, koko mailman valaisi buddhan kirkkaus, taivas pudotteli kukkiansa ja hyvien jumalien riemun ääni täytti ilman.

Paholaisjoukon poistuttua Siddhaarta hiljaisena ajatuksensa keräten eteni heräämisen tiellä. Nyt oli sydämensä puhtoinen kuin vastasyntyneen lapsen. Ihmeellisen ponnahduspaikan saavuttaneena tunsi hän käsittävänsä mailman kaikkeuden, olevansa siinä vapaa ja kohonneensa elämän ja kuoleman kiertelyn yläpuolelle. Tunteensa vapautui kaikesta tuskasta. Järkensä käsitti mailman perussyyt. Ruumiinsa alkuaineiden kahleista vapautuneena täytti koko avaruuden. Kaikki entisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden keskinäiset suhteet ja niistä riippuvat elämän muodot, sielunvaelluksen perussyyn, syntymisen, vanhuuden, kivun ja kuoleman synnyn, elolla ja tunnolla varustettuja olentojen tekojen koston ja palkinnon, kaikki hän selvästi tajusi; ihmiselämä tuskinensa ja riemuinensa leveni kirkkaassa loistossa hänen silmiensä eteen. Näin hän vapautui kaikesta epäselvyydestä. Kun idän taivaalle kirkkaat tähdet ilmestyivät, oli Siddhaartan elämän suuri toive täyttynyt, ja hän saavuttanut verrattoman, täydellisen heräämisen. Nyt tuli Kapilan perintöruhtinaasta Siddhaartasta hänen suuren mailmanvapahdustehtävänsä suorittamista varten Buddha.

“Ah, tuskien riimuun sidottuna olen, raukka, elon ja kuolon teillä kierrellen monta vuotta harhaillut! Nyt olen kiertelemisen kahleet katkonut ja takonut ne vapautuksen avaimiksi. Olen löytänyt valon, millä valaisen elon ja kuolon valtamerta sen pimeässä yössä. Tämän valon loisteessa paljastuu tuskien lähde. Olen vapaa, olen täydellinen; kuka voisi minut kahleisiinsa kytkeä! Minun kauttani saavat myös kaikki muut elävät pääsyn ymmärryksen tielle.

Ymmärryksen tie on muuttumaton totuus, rikkumaton sydämen rauha, täydellinen autuus. Se on syntymättömyyden, kuolemattomuuden, häviämisen autuaallinen, suuri Nirvana”.

Kolmenkymmenenseitsemän päivän ajan oli Buddha tämän ymmärryksen valon keskellä.

YHDESTOISTA LUKU.

Buddhan saarna.

Siddhaarta oli nyt tullut Buddhaksi. Hänen taivaalta saamansa suuri pelastustehtävä oli tästä alkaen vähitellen suoriutuva. Ei Buddha ollut vain omaa autuuttansa saavuttaakseen totuutta etsimään ruvennut. Vaimonsa ja poikansa jättäminen, valtaistuimen hylkääminen ja monivuotinen herkeämätön ahkeroimisensa aiheutui hänen suuresta rakkaudestaan. Hän tahtoi avata kaikille eläville pelastuksen tien. Tämä hänen suuri rakkautensa käsitti kaikki aikakaudet ja armon taivaana peitti koko mailman. Sen suuruus oli ääretön, sen korkeus mittaamaton. Syynä siihen, että Buddha buddhaksi tuli ja että häntä kolmentuhannen vuoden päähän ulottuvan opinvirran alkulähteenä mailmojen jumaloiduksi opettajaksi kunnioitetaan, on pidettävä vain tätä hänen suurta rakkauttansa. Hänen oma heräämisensä oli hänen suureen tehtäväänsä nähden vain välikappale. Lopullinen tarkoitus oli kaikkien elävien pelastus. Ja nyt oli tullut se aika, jolloin hän rupesi kaikkia eläviä pelastaakseen opinpyöräänsä pyörittämään.

Kaikki pyhyyden ja viisauden opetus on suuren kellon kaltainen. Kuulijan mukaan on se joko korkeampaa tai yksinkertaisempaa, niinkuin kellon soittajasta riippuu äänen kovuus tai heikkous. Vanhoista ajoista alkaen jakaantuvat pyhien viisasten selitykset, mitä tarkkuuden määrään tulee, asian mukaisiin ja rahvaanomaisiin. Älykkäille, oppineille annetaan asian vaatima totuuden tarkka selitys; yksinkertaisille, oppimattomille annetaan rahvaanomaista, heidän käsityskantaansa mukaantuvaa opetusta. Sillä tämä lienee opin levittämiseksi välttämätön menettelytapa. Buddha myöskin näin menetteli. Bodaipuun alla tapahtuneessa heräämisessään käsittämänsä totuus on syvän syvä, hienon hieno,

vaikea sanoa, vaikea käsittää. Jos hän sen paljaaltansa olisi rahvaalle kertonut, niin olisi se vain naurun ja pilkan aineeksi joutunut. Siksipä Buddhan aikanansa antama opetus, niinkuin Konfutsenkin oppilastensa kysymyksiin vastaaminen, aina mukaantuu kuulijoittensa käsityskykyyn. Myöhemmän ajan buddhalaiset ovat opetuksen laadun mukaan jakaneet hänen antamansa opetukset, milloin kahdeksi tieksi, milloin kahdeksi portiksi, milloin kahdeksi, kolmeksi, neljäksi, viideksi opiksi. Siitä huolimatta ei buddhan-oppia suinkaan ole kahta lajia, vaan esitys on opetettavien käsityskyvyn mukaan erilaista. Kun ei tämä kirjanen voi puuttua buddhan-opin yksityiskohtiin, sanomme tästä vain tämän verran.

Ennenkuin Buddha laajemmalta ryhtyi oppiansa levittämään, tahtoi hän ensin pelastaa Araara-erakot, kaksi vanhaa opettajaansa, mutta sai kuulla, että he olivat paikaltansa poistuneet. “Koska niin on, niin menen opettamaan noita viittä kerjäläishartailijaa, joista Urwirv-metsässä erosin”, ajatteli hän ja lähti Benaresiin, johon he olivat muuttaneet.

Tiedämme, kuinka kerjäläishartailijat olivat luulleet, että Buddha oli langennut mailmaan takaisin, koska hän oli virrassa uinut ja juustoa syönyt, ja lähtivät yhdessä kidutusmetsästä Benares-maan Murigadaviin pitkittämään siellä kidutustansa. Kun nyt näkivät Buddhan lähestyvän, niin puhelivat he keskenään: “Katsokaappa häntä, kuinka on lihava ja verevä! Mies on mailman tomuhun tahriintunut! Vaikka tuleekin, niin emme suinkaan häntä entiseen tapaan opettajanamme kohtele. Sillä hän on valansa rikkonut, kidutuksesta luopunut ja himojen maille palannut”. Mutta kun Buddha lähemmä tuli, niin herätti hänen majesteetillisen muotonsa kirkkaus kumminkin heissä entisen kunnioituksen tunteen.

Buddha selitti heille, että kidutuksen kautta on mahdoton vapautumista saavuttaa. Kun vaan erehdyksestänsä luopuu, niin vaikka sitten syökin lihaa ja pukeutuu kauniisen pukuun, jättää

pyhät kirjoitukset lukematta, munkeille lahjoja antamatta, ja kylmässä ja kuumassa nälkää nähden kidutusta harjoittamatta, niin ei siitä vähääkään ole vapautumiselle haittaa. Mailman saastana ei ole lihan syöminen, vaan himot. Vaikka tunteensa hehkua ja himonsa paloa sammuttamatta kuinka surkeata elämää viettäisi, ei siitä hyötyä olisi. Kun ruumis heikontuu, niin häiriintyy samalla sielukin. Terveessä ruumiissa vasta täydellisen viisauden valon sytyttäminen laatuun käy. Tämä on se oikea keskitie, selitti hän.

Hartailijat tulivat Buddhan opetusta kuullessaan kovin liikutetuiksi ja häpesivät, että olivat turhaan niin monta vuotta itseään kiduttaneet. He pyysivät jalat ristissä kunnioituksesta maahan kumartuneina päästä Buddhan oppilaiksi. Buddha suostui heidän pyyntöönsä ja selitti heille vielä neljän pyhän opinkappaleen totuuden.

Mitkä ne neljä pyhää opinkappaletta ovat? Ne ovat tuskien lopettamisen,
Nirvanaan pääsyn tie:

Ensimäinen koskee vaivaa. Sillä ihmiselämä alkaa vaivalla ja loppuu vaivalla. Syntyminen, vanheneminen, kipu ja kuolema ovat kaikki vaivaa. Vastenmielisiinkin henkilöihin täytyy meidän yhtyä, rakkaistakin erota. Kunnian loiste hälvenee, saatu menetetään. Kaikki täällä on vain ikävyyttä, vaivaa ja tuskaa. On siis ymmärtäminen, että tämä mailma on vaivojen maa. Se on viisauden alku.

Toinen koskee vaivojen syytä. Vaivojen syynä ovat himot. Haju ja maku meitä viettelevät, ääni ja väri viehättävät, voiton perässä juoksemme, kuuluisuutta hourailemme ja tähän vaahtoisaan, hämärään mailman nautintoon kiintyneinä vaellamme niin, heräämästä kuolemaan asti. Sentähden on tarpeellista, että se, joka tätä mailmaa vaivojen maana pitää, myöskin huomaa, että vaivojen syynä ovat himot.

Kolmas koskee vaivan lakkauttamista. Ken tahtoo himoista vapautua, hän kieltäköön itsensä. Kaikki pyyteet ja himot johtuvat itsekkäisyydestä. Itsekkäisyys on himojen paise, tuskien lähde. Kun itsekkäisyydestä vain luovumme, niin kaikki vaivat paikalla lakkaavat, sillä ei ole olemassa varjoa ilman esinettä.

Neljäs koskee vaivan lakkauttamisen kahdeksaa keinoa. Mitkä ovat nämä vaivan lakkauttamisen kahdeksan keinoa? Ensiksi oikein katsominen, joka tarkoittaa asian vaatimaa katsantotapaa. Toiseksi oikein tahtominen, joka tarkoittaa asian vaatimaa päättäväisyyttä. Kolmanneksi oikein puhuminen, joka tarkoittaa asian mukaista puhetapaa. Neljänneksi oikein toimiminen, joka tarkoittaa asian mukaista menettelytapaa. Viidenneksi oikein eläminen, joka tarkoittaa asian vaatimaa elämäntapaa. Kuudenneksi oikein eteneminen, joka tarkoittaa asian vaatimaa ahkeroimista. Seitsemänneksi oikein ajatteleminen, joka tarkoittaa asian mukaista ajatustapaa. Kahdeksanneksi oikea sydän, joka tarkoittaa asian mukaista sydämen rauhan ja elämän voiman perustaa. Nämä ovat vaivan lakkauttamisen kahdeksan keinoa. Ken autuuden tietä oppia ja pelastusta tavoitella haluaa, hänen tulee ensin noudattaa näitä neljää pyhää opinsääntöä.

Neljän pyhän opinsäännön totuuden hartailijoille osoitettuansa selitti Buddha yhdyskuntien ja temppelien tarpeellisuutta sanoen: “Jos autuuden tiellä matkailevat yksinänsä kulkevat, niin saattavat he kiusausten vuoksi takaisin kääntyä. Sentähden tulee sellaisten ihmisten yhtyen muodostaa yhdyskuntia. Heidän on toisiansa tukeminen, neuvominen ja kehoittaminen. Siten totisen opin seuraajat voivat rakentaa tähän mailmaan vanhurskauden valtakunnan”.

Hartailijoiden joukossa oli eräs Koondsjinjaksi kutsuttu. Hän oli ensimäinen oppilas, joka suostui buddhan-oppiin. Toisten neljän kanssa hän lupautui noudattamaan kolmea liittymiskäskyä: ensiksi liittyä Buddhaan, toiseksi pitäytyä lakiin, kolmanneksi liittyä

munkkeihin. Buddhaan liittyminen tarkoittaa, että heidän piti pitämän Buddhaa mailman jumaloitavana opettajana, autuuden tielle heräämisen aatekuvana. Lakiin pitäytyminen merkitsee, että heidän piti opetteleman Buddhan esittämää pelastuksen sääntöä ja sitä noudattaman. Luvatessaan munkkeihin liittyä, lupasivat he yhtyä yhdyskunnaksi yhdessä vanhurskasta elämää viettämään. Näitä buddhan munkkien kolmea lupausta ovat jälkimailman ihmiset kolmeksi aarteeksi nimittäneet.

Ensin Koondsjinjan ja neljä muuta kerjäläishartailijaa puolellensa voitettuaan, Buddhan evankeliumi yhä leveni, ja kerääntyi hänen luokseen läheltä ja kaukaa tuulen tuomaa huhua seuraten joka päivä yhä useampia oppilaita. Näiden oppilastansa joukosta valitsi Buddha muutamia, jotka todella olivat opin käsittäneet ja kykenivät sitä toisillekin opettamaan, ja lähetti heitä joka taholle uutta oppiansa julistamaan. Buddha sanoi heille: “Kerjäläismunkit! Minun oppini ei tarkoita saattaa kutakin vain itsestään huolta pitämään, vaan toimimaan niin, että kaiken mailman elävät olennot saman hyödyn saisivat. Pankaa hyvin mieleenne tämä toisen hyötyä tarkoittava suuri rakkaus! Teidän tulee osoittaa avuttomille olennoille elon ja kuolon valtamerta välttämisen tie. Mihinkä minun oppini leviää, siellä tietysti olen minä itse läsnä. Pikkumaiset ihmiset oppiani kuullessaan nauranevat ja pilkannevat, mutta älkää heille suuttuko; säälikää heidän pimeyttänsä!” Nyt buddhan-oppi tuulen puuskana, sadepilvenä leveni kaikkialle Indian valtakuntiin.

Buddha lähetti oppilaitansa joka taholle. Kun päivä oli kirkas, vuodenaika sopiva, käski hän heidät ulos riissikuppi kädessä kerjuulla kulkemaan ja suvella sadeaikana palaamaan levätäksensä ja totuuden tietä opiskellaksensa. Sillä Indiassa sataa suvella niin ankarasti, ettei käy ulkona kuljeskeleminen. Tämä on myöhempien buddhalaisten niin kutsuma kesälevon sääntö.

Nyt kertonemme Buddhan kesälevon aikaisesta toiminnasta. Buddha jakoi päivän viiteen osaan. Ensiksi Buddha varhain aamulla

noustuansa peseytyi ja meni hartaushuoneesen. Kun hartaushetki oli päättynyt, pukeutui hän mantteliinsa ja läksi kaupungille riissikuppi kädessä ruokaa kerjäämään. Toiseksi kerjuulta palattuansa pesi Buddha jalkansa ja nousi oppisaliin, jonne hän keräsi oppilaansa ja selitti heille lakia. Saarnan loputtua oppilaat joko keskustelivat tai äänetönnä istuen miettivät Buddhan opetusta. Tällä aikaa Buddha aterioi ja saarnasi jälkeen puolenpäivän kaikkialta tuleville pyhiinvaeltajille. Kolmanneksi kun Buddha oli rahvaalle pitämänsä saarnan päättänyt, kylpi hän ja meni puutarhaan kävelylle. Palattuansa vastasi hän oppilastensa tekemiin kysymyksiin. Neljänneksi päivän laskun jälkeen piti Buddha saarnan taivaitten hyville jumalille. Niin kului aika puoleen yöhön. Viidenneksi kun saarna taivaitten hyville jumalille oli loppunut, rupesi Buddha levolle. Tällainen oli Buddhan kesälevon aikainen päiväjärjestys.

KAHDESTOISTA LUKU.

Buddha Udsjagrivassa.

Siihen aikaan asui Magadhan pääkaupungin Udsjagrivan ulkopuolia, Gadsja-nimisellä vuorella kolme kiduttajaveljestä. Vanhinta kutsuttiin Urvirvara Kaadsjaabaksi, keskimäistä Nadee Kaadsjaabaksi ja nuorinta Gajaa Kaadsjaabaksi. Kukin heistä oli laajatietoinen ja hurskas. Valtakunnan asujamet jumaloitsivat heitä aikansa opettajina. Sangen paljon tuli heidän luokseen kansaa oppia saamaan. Heidän oppinsa tarkoitti jumalaisen tulen palvelemista. Siinä oli kohtia, jotka muistuttivat lännessä sijaitsevan Persian tulenpalvelusoppia. Buddha päätti matkailunsa aluksi mennä näitä veljeksiä pelastamaan. Hän nousi yksin vuorelle ja pyysi vanhimmalta Kaadsjaabalta yösijaa. Kaadsjaaba vastasi: “Minulla on vain yksi tuliluola, ja sekin on pahan lohikäärmeen asuntona. Ei ole sinulle majaksi sopivaa paikkaa”. Mutta Buddha ei laannut pyytämästä. Hän meni omalla ehdollansa tuliluolaan yöksi. Kun yö tuli, näki lohikäärme Buddhan ja vihoissaan puuski myrkyn savua. Koko luola joutui tulen valtaan. Mutta se ei hiukkaakaan Buddhan ruumiisen koskenut. Itsestänsä se lopulta sammui. Buddha istui suorana täydessä tajussa, tavallisen näköisenä. Lohikäärme lie nyt taipunut ja masentunut Buddhan hyveen voimasta, tuli ja kumarsi häntä. Kun Kaadsjaaba näki, että luolassa yöllä tuli syttyi, sääli hän, että Buddha arvaamattansa oli lohikäärmeen tuleen kuollut. Kun hän aamulla oppilastensa kanssa tuli katsomaan, oli Buddha jo lohikäärmeen masentaen riissikuppiinsa asettanut. Nyt Kaadsjaaba ihmetteli Buddhan ääretöntä voimaa, tunsi syvää kunnioitusta ja pyysi saada häneltä opetusta. Buddha siis osoitti tulenpalvelemisen arvottomuuden ja hiljalleen selitti neljää opinkappalettansa ja kahdeksaa tietänsä, jota kuunnellessa kolme Kaadsjaabaa ja

viisisataa henkeä heidän joukkokuntaansa ilonkyyneleihin sulivat ja saivat luvan liittyä häneen. He heittivät kaikki tulenpalvelus- ja kidutustamineensa veteen, ottivat kukin sauvan ja ruoka-astian käteensä, seurasivat Buddhaa ja yhdessä jonossa laskeutuivat vuorelta alas.

Sitten Buddha, Kaadsjaabat ja heidän joukkonsa seurassansa lähti Udsjagrivaan. Asujamet olivat kyllä jo ennenkin kuulleet Siddhaartan selkeästä älystä ja vapautumisesta. Mutta kuinka he olisivat voineet ajatellakaan, että hän olisi ollut Magadhan miljoonien asujanten kunnioituksen saavuttaneita Kaadsjaabaita etevämpi! Sanoma, että Buddha Kaadsjaabat oppilainansa tulee Udsjagrivaan, sai koko kaupungin hälinään. Useat eivät äkkiä tätä sanomaa uskoneet. Vaikka omin silmin näkivät Buddhan kaupunkiin tullessa Kaadsjaabain kunnioittavasti hänen jätissään seuraavan, oli vielä monta, jotka pysyivät kahden vaiheilla siitä, seuraako Buddha Kaadsjaabaita, vaiko Kaadsjaabat Buddhaa. Buddha kun arvasi kansan ajatukset, kysyi äkkiä Kaadsjaabailta: “Kaadsjaabat! Miksi olette te tulenpalvelus-oppinne hyljäten minua seuraamaan ruvenneet?” Kaadsjaabat Buddhan käskyn kuullessaan laskeutuivat polvilleen ja kätensä yhteen liittäen suuren ihmisjoukon kuullen tunnustivat: “Syynä siihen, että hylkäsimme tuIenpalveluksen on se, että se kiihoittaa himoja, lisää tuskia ja pitentää elämässä kiertelemisen vaivat. Häpeämme syvästi, että olemme tätä väärää oppia ainoana oikeana pitäneet, monta vuotta itseämme vaivanneet ja ihmisiä eksyttäneet. Mutta nyt olemme taivaan sallimuksesta Buddhan kirkkauden nähdä saaneet ja äkkiä ymmärtäneet eilisen tyhmyytemme. Itsensä kiduttaminen, tulen palveleminen ja uhraaminen on hulluutta. Tästä lähin tahdomme Buddhan tuoksuvissa askeleissa seuraten pyrkiä verrattomaan Nirvanaan”.

Ihmiset kuuntelivat hämmästyneinä Kaadsjaabain sanoja ja keskenään puhellen ja kuiskutellen sanoivat: “Millainen ihminen lieneekään siis Buddha, joka on saanut meidän jumalina

kunnioittamamme Kaadsjaabat jalkainsa juureen kumartumaan?” Ja koko kaupunki suostui myöntymystään huudellen Buddhan oppiin.

Magadhan kuningas Pinpisaara kuuli, että Buddha oppinsa muodostaneena nyt palasi ja meni virkamies-joukon seuraamana häntä vastaan kaupungin ulkopuolelle, kumartui Buddhan jalkoihin ja onnitteli hänen terveenä palaamistansa, hylkäsi heti vanhan brahmaopin ja rupesi Buddhan oppilaaksi. Silloin oli kuningas vasta kahden kymmenen vuotias. Siitä lähtien oli hän koko mailmassa oloaikansa, muutaman kymmenen vuotta, alati harras kolmen aarteen seuraaja, suojeli Buddhaa ja hänen oppilaitansa ja paljon toimi hänen oppinsa levittämiseksi. Siihen aikaan oli Magadha Indian mahtavin valtakunta ja sivistyksessä toisia etevämpi. On siis pidettävä erinomaisena onnena, että buddhan-oppi sai tämän valtijaan suojelusta nauttia. Tältä kannalta katsoen ei Pinpisaaran ansio buddhan-oppiin nähden suinkaan ole vähempi kuin jälkimailman Asjoka ja Kanisika kuninkaittenkaan.

Näin Buddha Pinpisaaran suojeluksen saavutettuaan, sen ajan sivistyksen pesäpaikka, Magadhan valtakunta, pääasemanansa levitti oppiaan joka taholle. Siihen aikaan lahjoitti eräs Karandaka niminen oppilas Buddhalle Enwaanan tilan, johon Pinpisaara rakennutti suuren temppelin, kutsuen Buddhan siihen asumaan. Buddha otti sen toisena tai kolmantena vuotena heräämisestänsä kesäleponsa aikaiseksi opinsijaksi. Jälkimailman buddhalaisten bambustotemppeliksi kutsuma paikka on juuri tämä.

Tähän aikaan oli Magadhassa vielä kaksi brahmaopin lahkokuntaa. Toinen jumaloitu opettaja oli nimeltään Sjariputra, toinen Maaudogaraputra. Molemmilla oli päälle parin sadan oppilaan. Kumpikin rakennuttamassaan temppelissään opettaen nautti yleistä kunnioitusta. Mutta kun he kerran menivät bambustoon Buddhaa tapaamaan ja siellä saivat kuulla hänen opetustansa, niin molemmat hänen sulo-oppiinsa kääntyivät ja sittemmin tulivat Buddhan etevimmiksi oppilaiksi. Myöskin tässä

valtakunnassa elelevä, äveriäs Mahaa Kaadsjaaba, joka nuoruudestansa asti oli opintoja harrastanut, hyvin pyhät kirjoitukset tunsi, oli hyveiltään täydellinen ja tarkkaälyinen, kääntyi buddhan-oppiin ja tuli eteväksi oppilaaksi. Buddha kohteli häntä erityisesti etevinnä kaikista. Eikä hän väärin arvostellut. Sillä se, joka Buddhan kuoltua tuli suuren yleis-osaston päämieheksi ja täydensi “kolmen kokoelman” keräämisen, oli juuri Mahaa Kaadsjaaba. Kun sitäpaitsi aikakauden kuulut miehet yleensä buddhan-oppiin kääntyivät, niin ei sen julistustoimi enää työvoimien puutetta kärsinyt.

Kun Magadhan nuoriso kilvan Buddhaa seuraten antautui uskonnon harjoitukseen, niin ei moni voinut suuttumustansa pidättää. He ajattelivat: "Jos tätä menoa jatkuu, niin lopulta kaikki virkamiehet jättävät hallitsijansa, lapset isänsä, vaimot miehensä!” Sentähden parjasivat he tiellä ruokaa kerjääviä munkkeja sanoen: “Te ja teidän johtajanne Buddha olette meidän toimeentuloamme estääksenne tähän maahan tulleet; mutta kuka tunnokas ihminen sellaista oppia seuraisi!" Kun Buddha tämän kuulla sai, sanoi hän munkeillensa: "Tuommoista rauhattomuutta saattaa vähän aikaa jatkua. Mutta kun toiste teitä siten parjataan, niin vastatkaa: 'Buddha on tullut totuuden tietä opettamaan, että ihmiset sydämensä puhdistaisivat, itsensä voittaisivat, vanhurskautta harjottaisivat. Kukapa Nirvanan valoa paeten pimeyteen pyrkisi!'" Vähän päästä jo maan asujamet hänen hyveensä valtikan alle alistuivat eivätkä enää häntä eikä hänen munkkejansa parjanneet.

Tähän aikaan oli Magadhan naapurivaltiossa Bradsjeenadsjittossa äveriäs mies nimeltä Anta Pindika. Etäältä huhua Buddhasta kuultuansa, tuli hän Magadhaan. Siellä nautti hän Buddhan opetusta. Mutta hän pyysi, että Buddha itse tulisi hänen kotimaahansa kiertämään ja opetusta jakamaan. Lausuen: “Maani pääkaupunki on Siraavasti. Maa on hedelmällistä, kansa nauttii hyvää hallitusta; paheksun vaan, ettei siellä ole sinun kallista oppiasi eläviä olentoja pelastamassa. Pyydän, salli minun lahjoittaa

kaunis seutu ja rakentaa siihen temppeli sinulle ja oppilaillesi opinjulistuksen alttaripaikaksi! Buddha, suostu pyyntööni!” Liikutettuna Anta Pindikan lämpimästä rakkaudesta veljiään kohtaan, suostui Buddha hänen pyyntöönsä ja lähetti ensin oppilaansa Sjariputran Anta Pindikan seurassa katsomaan paikkaa mihin Bradsjeenadsjittossa temppeli rakennettaisiin.

Siihen aikaan sattui Buddhan elämässä muistettava tapahtuma: Hän kohtasi Suttodanan ja Jasudaran.

KOLMASTOISTA LUKU.

Isän ja pojan kohtaaminen.

Kaksikymmentäkaksi vuotta oli jo siitä kulunut, kun Buddha sydänyöllä Tjannan seurassa Kantakalla ratsastaen Kapilasta lähti. Hän oli hartaasti eteenpäin samonnut suuren toiveensa täyttämiseksi, metsissä elänyt, vuorilla kiivennyt, monta kovaa kokenut, vihdoin bodaipuun alla herännyt, sitten viisi kerjäläishartailijaa pelastanut, kolme Kaadsjaabaa seuraansa voittanut, Magadhan koko valtakunnan, kansan ja ruhtinaan puoleensa vetänyt ja joka taholle saarnaten uljaasti oppinsa lopullisen voiton tiellä rientänyt. Buddhan suuri mailmanpelastustehtävä oli tähän aikaan niin sanoaksemme lähimmäkseen suoritettu. Helppo on arvata, kuinka tyytyväinen Buddha oli.

Mutta kuinka lienevät Kapilan hoviin jääneet kuningasvanhus ja Jasudara-ruhtinatar nämä monet vuodet viettäneet? Kuinka monta kertaa lienevät aamun tuulessa, illan kuunvalossa Buddhaa ajatelleet ja unettomina yönsä kuluttaneet? Nyt kahdenkymmenenkahden vuoden päästä vihdoin saapui Siddhaartan nimi, kaikkien huhuamana, Buddhan kunnianimeen liitettynä, taas heidän kuultavillensa, Siddhaartan, josta he eivät tietäneet, elikö hän, vai oliko jo kuollut! Kuinka liekään hämmästys ja ilo heidän rintaansa jyskyttänyt! Kuinka usein ja kiihkeästi lienevätkään nyt häntä kaivanneet ja rakkaudella muistelleet! Kuningas oli jo ijäkäs, jälellä oleva elämänsä tietämätön kuin tuulen puhaltaman kynttilän palaminen. Kuinka lieneekään ruhtinatar Ragoraa hellien aamuin illoin tätä turvatonta miehensä jättämää muistoa katsellessaan itkenyt! Kapilan hovin huokaukset tulivat Buddhan heräämisen ja saarnatoimeen ryhtymisen jälkeen vielä

entistäkin raskaammiksi.

Sentähden valitsi Suttodana virkamiestensä joukosta yhdeksän taitavinta ratsastajaa ja lähetti heidät Udsjagrivaan kehoittamaan häntä isänsä mielen nouteeksi synnyinmaahansa palaamaan. Kun lähettiläät saapuivat bambustotemppeliin, saarnasi Buddha pareillaan keräätyneelle kansanjoukolle sulo-oppiansa. Kuullessaan äkkiarvaamatta Buddhan täydellistä, verratonta opetusta, tulivat he kuin juovuksiin, unohtivat toimensa, buddhan-opin suloutta vain nauttivat ja sille paikalleen jääden, eivät enää palanneet. Kun ei lähettiläitä pitkään aikaan takaisin kuulunut, tuli kuningas yhä murheellisemmaksi. Hän lähetti vielä Buddhan linnassa olon aikaisen, vanhan ystävän, Udain, ja peljäten, ettei hänkään palaisi, hyvästiksi yhä toisteli: “Tule takaisin, tule takaisin!” Udai juoksutti hevoista, matkusti yöt ja päivät ja saapui bambustotemppeliin. Buddhan kohdatessaan antoi hän hänelle isän kirjeen. Kun Buddha sen avasi, huomasi hän, kuinka hellä isän rakkaus oli. Oli kuin olisi se syyttänyt, nurissut, vaikerrellut, suuttunut. Isä huokaili, kuinka vanhuuden murheita on paljon, partansa kuuran kaltaisena. Buddhan palaamista epäröivä tunne ilmeni kirjeessä sydäntä särkevänä. Tyyneenä sen luettuansa ilmoitti Buddha, että hän pyyntöä totellen tulee kotimaassaan käymään. Ilosta hyppien palasi Udai tätä sanomaa viemään.

Udain sanoman saatuaan iloitsi Suttodana-kuningas suuresti, laitatti helmivaunut kuntoon ja lähti loistava seurue ja virkamiesjoukko seurassaan häntä vastaan. Kapilan asujamet myös kun kuulivat, että Siddhaarta perintöruhtinas monta vuotta ahkeroittuansa oli autuuden tien käsittänyt, toiveensa toteuttanut, oppilaita laumottain saavuttanut, mailman kuuluksi tullut ja nyt palaa synnyinmaahansa, niin he hulluina ilosta teitä korjailivat, huoneita koristelivat, tielle hyvää tuoksua siroittelivat, kaunottaria molemmin puolin rivittivät ja niin odottivat hänen seurueensa tuloa. Läheiset ja kaukaiset kylät ja kaupungit niinikään huhun kuultuansa kerääntyivät sankoissa joukoissa katsomaan, kuinka

komea Buddhan kulkue olisi.

Mutta he näkivät vain yhden munkin halvassa kaapussaan, sauva oikeassa ja ruoka-astia vasemmassa kädessänsä, paljain käsin ja jaloin tulevan. Kuinka nyt! Oliko tämä se entinen Siddhaarta-perintöruhtinas, nykyinen Buddha? Koko kaupungin väki hämmästyi tätä aavistamatonta näkyä! Erittäinkin kuningas, nähdessään, että hänen aikakautensa jumaloiduksi opettajaksi kunnioitettu poikansa oli kerjäläisen kaltainen, ei voinut mielipahan tunnetta hillitä, vaan kasvot punaisina meni hänen eteensä juuri jotakin sanomaisillaan. Mutta Buddhan täyteläinen, ylevä kasvoin muoto häikäisi hänen silmänsä kuin auringon tai kuun valo. Hengen mahdin masentamana ei kuningas äkkiä saanut sanaa suustansa. Huomaamattansa laskeutui hän vaunuista ales ja tarttui kunnioittavasti hänen käteensä lausuen: “Ah, oletko sinä Siddhaarta? En ole moneen vuoteen sinua nähnyt. Mikä taivaan armo todella, että olen tähän päivään ennättänyt!” Enemmän hän aikoi sanoa, mutta ei saanut sanotuksi, vuodatti tulvanaan kyyneleitä ja katseli häntä kauvan. Kaikkien katselijaakin hihat kostuivat.

Ah, millainen näky! Loistavien vaunuverhojen, helmipäähineihin ja komeisiin pukuihin puettujen ylimysten, kukanpunaisten, lehdenviheriöitten, tuoksuvien naisten keskellä kultaruunuinen, valkohapsinen kuningas, paljasjalkaisen, riissikuppi kädessä seisovan munkin kädestä kyyneleet silmissä kiinni pitämässä! Mikä erinomainen vastakkaisuus! Mutta kerjäläispukuisen Buddhan silmissä varmaankin kaikki nämä koreudet näyttivät vain erämaan hiekalta.

Niinpä Buddha sitten istui isäänsä vastapäätä. Kuninkaan sydämessä vaihtelivat ilon ja surun tunteet. Tuhatmäärin ne pilven tavoin esiin kuohuivat. “Ah, poikani Siddhaarta, lausu, että olet taas vanhan isäsi luo olemaan palannut! Kummoinen olisikaan silloin elämäni iltavuosien onni! Mutta sinusta autuuden tien löytäneestä,

heränneestä, näyttänee tämä kuningaskuntani vain tomun hiukkaselta!” Näin tuskaillen Buddhan muotoa katsellessaan, huomasi hän, että se oli kaunis, ylevä, laupea, viisaudesta loistava, kunnian ja voitonhimon varjostakin vapaa. Näin ollen ei kuningas voinut lausua rintansa täyttä toivetta, vaan luopui yrityksestä. Buddha arvasi, mitä isän sydämessä liikkui, ajatellen tähän tapaan: “Tiedän, että olen, isäni, sydäntäsi rasittanut. Rakkautesi tunne on varmaan ollut sietämätön! Minun sydämeni on jo kauvas maailman loistosta eronnut. Paluutietä ei löydy. Pyydän, siinä rakkautesi minusta tähän kansaasi; sitä rakastaos!” Kun Buddha nyt lämpimästi esitti isälle oppiansa, kuunteli hän sitä itkien ja kiittäen lausui: “Nyt olen päässyt mailmasta erilleni! Mikä äsken vaivasi sydäntäni, on nyt hävinnyt kuin pyhäisty. Ellei sinua Siddhaarta ollut olisi, en pitkiin aikoihin olisi vapautunut ihmiselon vaivoista”. Sinä päivänä Buddha toisista eroten vietti yönsä yksinään kaupungin ulkopuolella olevassa metsässä.

Seuraavana päivänä tarttui Buddha sauvaansa ja riissikuppi kädessä lähti kaupungille ruokaa pyytämään. Kapilalaiset itkivät ja vaikertelivat, kun näkivät, että kuninkaan poika, joka entisinä vuosina nelivaljakkoa piiskaten, vaunuverhon suojaamana oli kaupungilla ajellut, nyt oli kerjäläisten joukkoon käynyt, talosta taloon kulki ja ovilla seisoskeli. Kun kuningas taas lähti häntä vastaan ja saattoi hänet hoviin, silloin virkailijat Buddhan ympäröivät, ja ilon ääni täytti koko linnan. Mutta Jasudara-ruhtinatarta vain ei näkynyt. Kun Buddha häntä kysyi, vastasi eräs hovinainen: “Ruhtinatar on huoneesensa sulkeutunut ja huokauksissa aikansa viettää. Kun perintöruhtinaan tulosta hänelle ilmoitin, niin vastasi hän: "Jos minussa on otettavaa, niin on perintöruhtinaan itsensä katsomaan tuleminen". Buddha kysyi siis ruhtinattaren huonetta.

Kun Jasudara näki Siddhaartan sisään tulevan, niin hän heti surunsa sortamana, kuin ääretön tuskansa yhtäkkiä olisi valloille päässyt, lattialla kierien tuli häntä kohden ja ääneensä itkien

kumartui hänen jalkoihinsa. Jasudara-ruhtinattaren tunteet on helppo arvata. Miehensä kadottaneen Buddhan puolison monivuotiset aamut ja illat olivat olleet yhtä tuskallista laatua kuin Buddhan harjoitukset. Kun hän oli kuullut, että Buddha oli päänsä ajellut, niin oli ruhtinatarkin leikannut poikki pitkät, pilventuuheat suortuvansa eikä enää käyttänyt ihoväriä. Kuultuansa, että Buddha oli erakon pukuun pukeunut ja kävi paljain jaloin, niin oli hänkin pukeutunut liinavaatteesen eikä käsilläänkään koskenut minkäänmoisiin koristuksiin. Kun hän oli kuullut, että Buddha riissikuppi kädessä kerjää tien varrelta ruokansa, niin oli hänkin hyljännyt kaikki herkut ja nautti vain kasviksia ja huonoa riissiä. Kun joku säälien ruhtinattaren nuorena ollen yksinäistä elämää oli kehoittanut häntä menemään toisiin naimisiin, niin oli hän ylevästi vastannut, että hän on Siddhaartan puoliso. Näin oli hän kaksi kymmentä kaksi vuotta itkien viettänyt. Ja nyt tapahtui, että Siddhaarta Buddhan arvon saavuttaneena, autuuden tien käsittäneenä palasi kotiin! Tästäpä hänen sydämensä häiriöön joutui kuin sekainen lankavyhti. Syystä hän myös nyt Buddhalle äärettömät surunsa ja tuskansa ilmaisi. Buddha taputti hiljalleen ruhtinattaren selkää ja syyn ja seurauksen lain osoittamalla lohdutti häntä. Buddhan suloäänen kaiusta hälveni ruhtinattaren epäselvä tuska. Sittemmin hän poikansa Ragoran kanssa kääntyi buddhan-oppiin.

Seitsemän päivää Kapilassa viivyttyään sanoi Buddha jäähyväiset omaisillensa ja lähti Bradsjeenadsjittoa kohti. Tämä tapahtui Anta Pindikan lupauksen johdosta. Tätä ennen oli Anta Pindika palannut kotiinsa, valinnut paikan viheriöiden puiden keskelle, puhtaan, juoksevan veden ääreen, rakentanut siihen temppelin, jonka nimitti Dsjeedavnahurwateksi, ja odotti nyt Buddhan saapumista. Buddha teki tämän temppelin toimintansa keskustaksi ja vaelteli sieltä kautta koko keski-Indian. Sanotaan, että se oli tähän aikaan, kun hän jälkensä jätti etelässä Ceylonin saarelle, pohjassa Dametaroga-vuorelle. Kolmantena tai neljäntenätoista vuotena heräämisestänsä

pelasti hän pohjoisessa, Himalayn rinteillä sijaitsevan Koosara-valtion. Viidentenätoista vuotena palasi hän toistamiseen Kapilaan. Silloin oli jo Suttodana-kuningas kuollut ja Makanama-nimellinen henkilö valtaistuimen perinyt. Kun tämä kuuli Buddhan tulosta, kääntyi hän kohta buddhan-oppiin.

NELJÄSTOISTA LUKU.

Buddhan kuolema.

Kun eivät idän eikä lännen pyhät kirjat ja historiat kerro mitään Buddhan elämän viimeisten vuosien tapahtumista, ei niistä käy mitään varmaa sanominen. Luultavasti hän entiseen tapaansa kulki saarnamatkoilla ja väliajoilla vietti hiljaista elämää. Kerron nyt ylimalkaan Indian tilasta ennen Buddhan kuolemaa.

43 vuoden paikoilla Buddhan heräämisestä esiintyi Magadhassa Daibodatta-niminen harhaopettaja, joka uljuuteensa luottaen suunnitteli mullistuksia ja vietteli perintöruhtinas Adsjaatasjatorin isänsä, Pinpisaaran, murhaamaan, äitinsä vangitsemaan, Buddhaa vahingoittamaan ja hänen oppilaitaan ryöstämään. Kun Pinpisaara, kuten edellisessä luvussa jo kerrottu on, oli mahtavin buddhan-opin suojelija, niin oli hänen kuolemansa tämän opin leviämiseen nähden suuri vahinko. Mutta kun Adsjaatasjator huomasi, että kansan sydän oli lujasti buddhan-oppiin kiintynyt, niin ettei Daibodattan uutta oppia ensinkään voitu toimeen panna, niin kääntyi hän ennen pitkää toistamiseen buddhan-oppiin, joten se taas pääsi Magadhassa kukoistukseensa. Käyttäen hyväkseen isänsä hankkimaa mahtia, valloitti Adsjaatasjator naapurivaltiot, hävitti Buddhan kotimaan, Kapilan, voitti Siraavastin, jossa Gionsjoodsja sijaitsi, ja pääsi vihdoin keski-Indian liittoruhtinaaksi. Buddhan-oppiin nähden oli hän enemmän suojelijan asemassa. Buddhan kuoleman jälkeen hän paljon toimi "Kolmen kokoelman" keräämiseksi. Mutta siitä lähtien oli keski-India kauvan rauhattomuuden tilassa. Saarnaaminen oli sentähden vaikeata. Buddhan oppilaat hajaantuvat kaikkialle. Asuinpaikoillaan he vain tovereita hankkien oppiansa levittivät. Buddha myöskin huomasi ajanluonteen sopimattomuuden ja lakkasi saarnamatkoistansa.

Gionsjoodsjan ja Rjoodsju-vuoren väliä kulkien hän saarnasi vain oppilailleen.

Kun näin syys ja kevät, kylmä ja kuuma aika vielä muutaman kerran olivat vaihdelleet, niin läheni Buddhan kuolon hetki. Nyt lepäsi kahdeksankymmenen vuoden iän paino hänen hartioillansa, ja ruumiinsa rupesi vähitellen sen raskautta huomaamaan. Nuorena oli hän linnasta lähtenyt, metsiin vetäytynyt ja kolme kymmentä tietä aiheutettuansa jo viisi kymmentä vuotta saarnamatkaelämää viettänyt eikä ollut päivääkään toimettomana kuluttanut. Nyt seurasi koko India hänen oppiansa. Hänen mailmanpelastustehtävänsä oli juuri täyttymäisillään. Sopinee siis sanoa, ettei ollut Buddhan häviämistä nuriseminen.

Kun Buddha tunsi loppunsa lähenevän, meni hän oppilainensa Piranijavaane-virran rannalle sjarasoo-puitten varjossa lepäämään ja käski Anandan valmistamaan itsellensä vuoteen, päänalainen pohjoista kohti. Ananda oli yksi Buddhan etevimmistä oppilaista. Tätä ennen olivat Sjaariputra ja kolme Kaadsjaabaa jo kuolleet.

Vuoteella leväten kutsui Buddha oppilaansa kokoon ja ilmoitti loppunsa lähenevän. Oppilaat kaikki itkien sanoivat: “Oi kenenkä nyt Buddhan sijaan opettajaksi saamme!” Buddha sanoi tähän: “Rakkaat oppilaani, lakatkaa itkemästä! Olen mailmaan tullut sen pelastaakseni totuuden julistamalla. Nyt on totuuden valtakunta rakennettu. Pelastustehtäväni on nyt täytetty. Vaikka nyt milloin hyvänsä lähtenenkin, ei kenelläkään ole surun syytä. Oppilaani, kaikki muodolliset oliot varmasti kerran katoavat, kaikki kerääntyvät kerran hajaantuvat, syntyvät taas kuolevat. Totuus yksin on mailmassa ijäti muuttumatta. Niin on Kapilan kuninkaan pojan, Siddhaartankin, kuoleminen, mutta Buddha ei ikänä häviä. Sillä Buddha on totuus. Kun te oppilaani, vaan oppini säilytätte, niin minä ijäti teidän kanssanne olen”.

“Oppilaani, oppini on minun elämäni. Vaikka ei sairas lääkäriä

näekkään, niin hän lääkkeistä parantuu. Toistamiseen sanon teille: Se, joka oppiani noudattaa on minun rinnallani. Älkää luulko, että riittää se, että olette minut nähneet. Ken ei oppiani seuraa, mitä hyötyä hänellä siitä on, vaikka olisi alati seurassani ollut?”

"Oppilaani, jos teidän joukossanne on joku, joka minun kuolemani nähdessään sanoo: 'Herra on opettamasta lakannut”, niin ei hän ole minun seuruettani. Minä nyt ruumiistani eriten vältän mailman vaivat. Oppini hyväksi olen kaikki elämässä kiertelemisen toiminnat hävittänyt. Mutta, oppilaani, Buddha on ijäti olemassa! Minun viisikymmenvuotinen opetukseni ja yhdyskuntani säännöt olkoot nyt opettajananne!'"

“Sanon vielä teille: Kaikki kerääntyen muodostuva vihdoin häviää. Totuus yksin ijäti muuttumatta pysyy. Totuutta yksinään on teidän ylevin mielin, eteenpäin samoten etsiminen!”

Ah, tällainen oli Buddhan viimeinen saarna! Suuri mailman vapahtaja vaipui sjarasoo-puitten alla suureen Nirvanaan jättäen jälkeensä kahdeksankymmenenvuotiaan, vanhan ruumiinsa. Oppilaat kaikki itkien huusivat: “Oi, miksi oli Buddhan tuleminen niin myöhäinen, ja miksi lähtönsä niin pikainen! Oi, onko nyt mailman valo sammunut!” Silloin taivas jyrisi, maa tärisi, Piranijavaane-virralla puhalteleva syystuuli alakuloisesti sjarasoo-puitten oksissa suhisi.

Seuraavana päivänä polttivat Marran valtakunnan asujamet Buddhan oppilasten kanssa hänen ruumiinsa. Ruumissavu peitti auringon ja kuun valon. Piranijavaane-virran seutu hautautui taivaan kukkien — lumen alle.

VIIDESTOISTA LUKU.

Loppulause.

Tällainen on mailmankuulun, suuren, pyhän Sjakan elämäntarina. Hän piti mailmaa kotinansa, kaikkia eläviä veljinänsä ja kaikkien nykymailman eroitusten yli kohoten opetti hän yleisen tasa-arvon totuutta. Oppinsa jäi ihmismailman hyväksi, hyveensä seuraukset ulottuvat kaikille eläville. Mitäpä tähän enää lisäisin? Vuodet ovat vierineet, paikat muuttuneet. Hänen oppinsakaan ei enää ole eilisen kaltainen, mutta ijäti on se pysyvä suurena, välttämättömänä aineksena mailman historiassa. Täytyy vain paheksua, että tuolla kolmen tuhannen vuoden vanhalla Buddhan elämäntarinalla on niin vähän kerrottavaa. Jälkimailman buddhalainen on hänen toimintaansa ylistäen laulanut:

  Buddha tullut on
Opettajaksi
Kaiken mailman.

  Mahtajiensa
Syyttä solvaamat
Lapsinansa hän
Otti hoitoonsa.

  Surumielinen
Hän oil syömmeltään,
Piti voittoa
Mielettömänä,
Vähäpätöisnä
Mailman kunniaa.

Nuorna, huhutaan,
Riemut, tuskat myös,
Tuli tuntemaan,
Saastumatta vain
Säilyi kaikista,
Puhtoisena kuin
Lammen ulpukka.

Taivahan ja maan
Riemut luki hän
Valeheksi vaan,
Riennot maailman
Tuhman leikiksi,
Muodon saanehet
Tyhjän tyhjiksi.

Kolmest’ pahasta
Elo alkuns’ saa.
Hänpä mursi auk'
Portin tuskien,
Pahat masensi,
Hääti vankilaan,
Vaelluksellaan
Mailman pelasti,
Asarinman näin
Kytki köysihin,
Meidät ohjasi
Hyvään, totuuteen,
Kolme aarrettaan
Mailmall’ lahjoitti.

Ajan muinaisen
Tenrin-kuninkaan
Kaltaisena hän
Kaikkialla ain'

Kotonansa oil,
Kielsi itsensä,
Vältti kuolemaa,
Syntymättömäks’
Pyrki tulemaan.
Paljon toimi hän;
Aate-linnassaan
Kuninkaana oil,
Tomun raatajat
Vapauteen vei,
Syntymättömäin
Linnaan saapui näin.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK BUDDHAN ELÄMÄNTARINA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all

the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

> This eBook is for the use of anyone anywhere
> in the United States and most other parts of the
> world at no cost and with almost no

restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary

form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK

OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and

distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations ($1 to $5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and

credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate.

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.